

Městská část Praha 4

Strategie prevence kriminality a prevence závislostního chování a protidrogové politiky na území Městské části Praha 4

období 2020 – 2024

Preambule

Obecná charakteristika MČ

I. Strategie prevence kriminality

1. Úvod	7
2. Základní principy a východiska prevence kriminality.....	7
2.1. Republiková úroveň.....	9
2.2. Krajská úroveň.....	10
2.3. Lokální úroveň.....	10
2.4. Preventivní aktivity.....	11
2.4.1. Primární prevence	11
2.4.2. Sekundární prevence	12
2.4.3. Terciální prevence	12
2.4.4. Rozdělení podle obsahového zaměření	12
2.5. Situace v oblasti kriminality.....	13
2.5.1. ČR.....	13
2.5.2. Praha.....	13
2.5.3. Městská část Praha 4.....	15
3. Systém prevence kriminality na území Praha 4.....	16
3.1. Výbor pro bezpečnost	17
3.2. Organizační útvary Úřadu městské části Praha 4.....	17
3.3. Partneři v systému prevence kriminality.....	17
3.3.1. Policie České republiky.....	17
3.3.2. Městská policie HMP.....	18
3.3.3. Neziskové organizace	19
3.3.4. Občané.....	20
3.4. Zajištění financování.....	20
4. Aktivity v oblasti prevence kriminality.....	22
4.1. Sociálně právní ochrana dětí	22
4.2. Prevence ve školách a školských zařízeních	22
4.3. Preventivní programy pro seniory.....	26
4.4. Aktivity pro osoby bez přístřeší a v krizové životní situaci.....	27
4.5. Opatření k omezování příležitostí k páčání trestné činnosti a negativních společenských jevů.....	28
4.6. Spolupráce a podpora neziskových organizací.....	28
5. Cíle a priority	28
5.1. Obecné cíle.....	29
5.2. Cíle městské části Praha 4	29
5.3. Specifické cíle.....	32
5.4. Způsob vyhodnocení.....	33
6. Závěr.....	33

II. Strategie prevence závislostního chování a protidrogové politiky

1. Úvod	35
2. Základní principy a východiska	35
2.1. Novodobé závislosti, trendy.....	36
2.2. Legislativní změny.....	38
2.3. Situace v oblasti závislostí	39
2.4. Stav ve věcech drog a závislostí na území městské části Praha 4...	40
3. Aktivita v oblasti prevence závislostního chování.....	41
3.1. Prevence ve školách a školských zařízeních.....	42
3.2. Hazard.....	43
3.3. Harm reduction.....	43
3.4. Zajištění financování.....	45
4. Cíle a priority.....	46
4.1. Obecné cíle.....	46
4.2. Cíle městské části Praha 4.....	46
4.3. Specifické cíle.....	48
4.4. Způsob vyhodnocení.....	48
5. Závěr.....	48

Preamble

Základním cílem předkládaného strategického dokumentu je stanovení priorit v oblasti prevence kriminality a protidrogové politiky na území městské části Praha 4 (dále MČ Praha 4) na období 2020–2024. MČ si uvědomuje, že pro efektivní řešení v oblasti prevence je nutný mezioborový a mezirezortní přístup, a tedy vzájemná informovanost, spolupráce a koordinace všech subjektů nejen v rámci úřadu městské části, ale i mimo něj. Za zásadní považuje informovanost svých občanů.

Při tvorbě strategie prevence se vycházelo ze strategických a koncepčních materiálů na úrovni státu a hl. m. Prahy, které jsou v každé části dále specifikovány. Další materiály, ze kterých bylo čerpáno, tvoří místní analýzy pocitu bezpečí, mapa kriminality, databáze Českého statistického úřadu (ČSÚ), pravidelné zprávy a statistiky Policie ČR (dále PČR) a Městské policie hlavního města Prahy (dále MP), závěrečné zprávy terénních programů a další.

Strategie obsahuje dvě základní části, které spolu souvisí a navzájem se na styčných plochách protínají. Jedná se o oblast prevence kriminality a závislostního chování včetně protidrogové politiky. Tyto dvě stěžejní části se prolínají i s problematikou primární prevence rizikového chování dětí a mládeže.

První část popisuje situaci v oblasti prevence kriminality, preventivní aktivity realizované na území městské části a zaměřuje se na vytvoření dlouhodobě udržitelného systému prevence na území městské části Praha 4. Druhá se věnuje prevenci závislostního chování, respektive škod způsobených závislostním chováním, do které spadá i protidrogová politika.

Předkládaný dokument byl projednán s Odborem sociálním, Odborem životního prostředí a dopravy, Odborem školství, prevence a rodinné politiky, a dále s oddělením krizového řízení. Dále se na tvorbě materiálu podílel Výbor pro bezpečnost, který ho po projednání doporučil ke schválení Radě MČ (RMČ) a Zastupitelstvu MČ (ZMČ). Strategie prevence byla před předložením Výboru pro bezpečnost konzultována se zástupci PČR, MP a terénních programů. Schválení strategie Zastupitelstvem MČ Praha 4 doplňuje předložení materiálu Odboru kanceláře tajemníka k podpisu tajemníkovi úřadu MČ jako garantu plnění strategií MČ Praha 4.

Poděkování za spolupráci při sestavování strategie náleží všem spolupracovníkům, zástupcům organizací, institucí a orgánů, kteří poskytli data a pomohli radou.

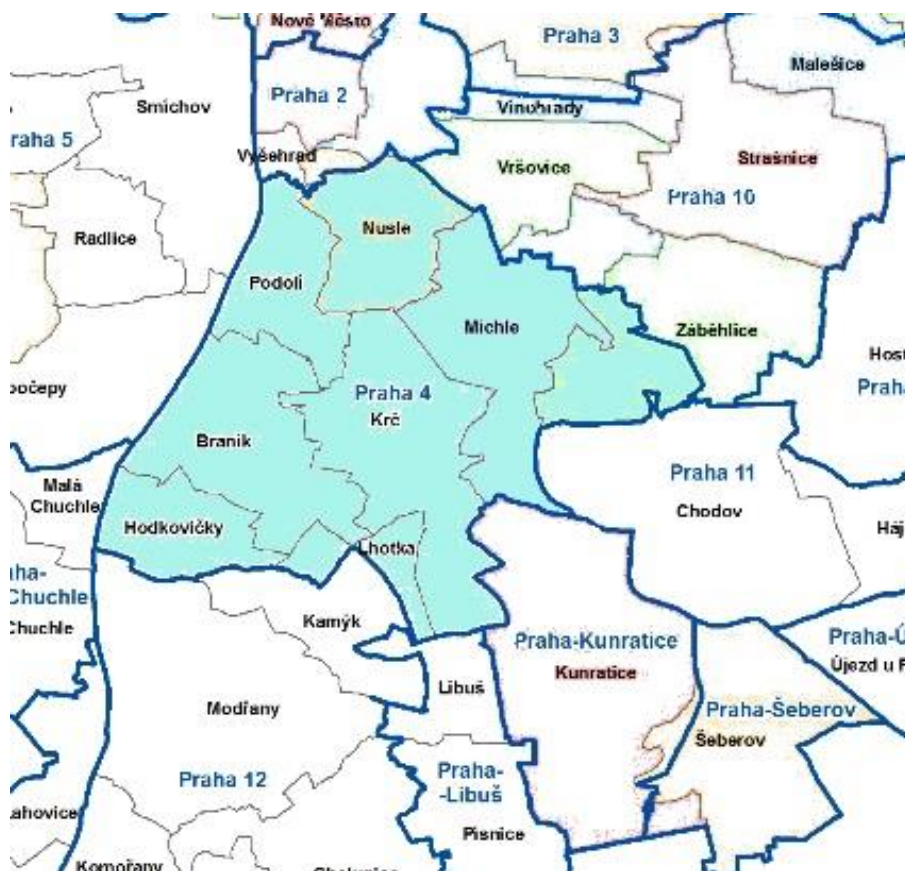
Obecná charakteristika MČ

Městská část Praha 4 je nejlidnatější městskou částí v hlavním městě. Žije v ní přes 130 tisíc lidí z celkového počtu 1,31 miliónu obyvatel Prahy¹, tzn. zhruba 10 % obyvatel hlavního města.

Kromě menších místních úprav tvoří tradiční území MČ katastrální obce Nusle, Michle, Podolí, Braník, Hodkovičky, Krč a část obce Lhotka, dále části katastrálních území Záběhlice a několik domů na Vinohradech.

Území této městské části představuje výseč mezi tokem Vltavy na západě a strouhou Botiče na severovýchodě. Převážně zastavěný, v podstatě trojúhelníkový prostor je na jihu ohraničen roklí Hodkovického potoka, hornokrčským výběžkem, Michelským lesem a komunikačním uzlem na pomezí s Prahou 11. Všechny katastrální obce, které byly začleněny do správního celku MČ Praha 4, se do roku 1922 nacházely mimo hranice Prahy a tvořily zemědělské zázemí metropole.

Mapa č. 1: Městská část Praha 4 podle katastrálního rozdělení

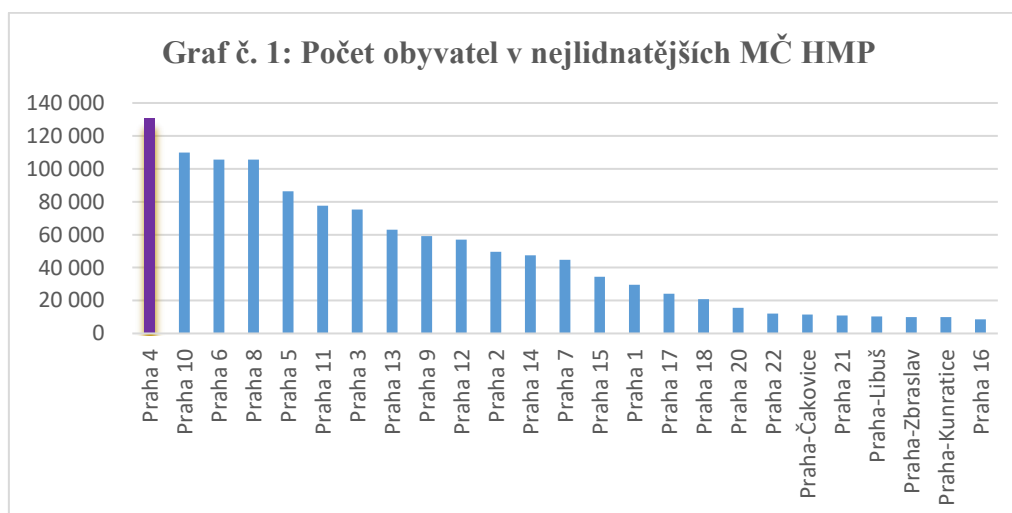
S použitím mapy městských částí a katastrálních území hlavního města Prahy (ČSÚ)

¹ ČSÚ, k 31.12. 2018

MČ Praha 4 patří v hlavním městě k oblastem nejvíce zasaženým stěhováním obyvatel (příloha tabulka 1 a 2). V roce 2018 data navíc uměle ovlivnilo zavedení zóny placeného stání. Počet osob přihlášených k trvalému pobytu tak vůči předchozímu roku stoupl, i když k reálnému stěhování nedošlo.

Počty narozených a zemřelých jsou dlouhodobě stabilní. Ročně se narodí zhruba 1500 dětí a počet zemřelých se pohybuje okolo 1600. Tato čísla se v posledních 11 letech výrazně nemění.

Podle poslední demografické studie na území SO Praha 4² migraci na území ovlivňuje atraktivita území pro bydlení, bytová výstavba, vnitřní poptávka po bydlení, uvolnění byty po zemřelých, krátkodobé pronájmy a nehlášení trvalého bydliště. Z prognózy vyplynulo, že přírůstek stěhováním bude mít i nadále stoupající tendenci. Nejvíce zasažena by měla být oblast Pankráce a Krče.

Zdroj: ČSÚ, k 31.12.2018

Dle dat ČSÚ (k 31.12.2018)

² Demografická studie SO Praha 4, Výzkumy Soukup, 2017

Počet obyvatel v roce 2018 stoupl podle údajů ČSÚ o zhruba 2500 lidí. Jedná se o větší nárůst, než se kterým počítala prognóza z roku 2017 (Výzkumy Soukup, 2017), a to z důvodu zavedení zóny placeného stání.

S údaji uvedenými v demografické studii pro Prahu 4 je nutné pracovat s určitou rezervou, jelikož území, kterého se zpracovaný materiál týkal, úplně neodpovídá území městské části. Proto mohou být údaje lehce zkreslené specifiky, např. městské části Kunratice.

Tabulka č. 3: Průměrný věk obyvatel ve vybraných městských částech Prahy k 31. 12. 2017														
		MČ Praha 1	MČ Praha 2	MČ Praha 3	MČ Praha 4	MČ Praha 5	MČ Praha 6	MČ Praha 7	MČ Praha 8	MČ Praha 9	MČ Praha 10	MČ Praha 11	MČ Praha 12	
Prům. věk	celkem	43,3	41,4	41,7	44,5	41,1	42,6	40,5	43,3	41,2	44,1	44,2	43,1	
Prům. věk	pohlaví	muži	42,6	40,3	40,2	42,7	39,8	40,7	39,2	41,5	39,8	41,9	42,6	41,7
		ženy	44,1	42,5	43,2	46,1	42,2	44,4	41,7	44,9	42,4	46	45,7	44,3

Zdroj: ČSÚ

Obyvatelstvo městské části Praha 4 patří k nejstarším v metropoli. Průměrný věk dosahuje 44,5 let. Podle prognózy plynoucí z demografické studie (Výzkumy Soukup, 2017) by mělo dojít k mírnému poklesu počtu seniorů od roku 2021.

Data ČSÚ ukazují, že počet seniorů na území městské části v podstatě stagnuje již několikátým rokem. To ukazuje následující tabulka (viz také v příloze tabulka č. 5).

Tabulka č. 4: Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31. 12. 2017 za vybranou městskou část - časová řada					
	Počet obyvatel celkem	v tom ve věku			Průměrný věk
		0-14 let	15-64 let	65 a více let	
2006	128 868	14 161	86 733	27 974	44,7
2007	129 752	13 917	87 451	28 384	44,6
2008	130 287	13 977	87 284	29 026	44,6
2009	129 475	14 075	85 857	29 543	44,7
2010	128 431	14 195	84 365	29 871	44,8
2011	127 723	15 210	82 082	30 431	44,8
2012	127 633	15 648	81 263	30 722	44,8
2013	126 944	16 099	80 158	30 687	44,9
2014	128 063	16 846	80 612	30 605	44,7
2015	128 259	17 482	80 367	30 410	44,6
2016	128 301	18 063	79 908	30 330	44,5
2017	128 455	18 485	79 738	30 232	44,5

Data z veřejné databáze ČSÚ, zdroj ČSÚ, vygenerováno 12. 7. 2019 v 9:10

I. Strategie prevence kriminality

1. Úvod

Strategie prevence kriminality městské části Praha 4 vychází ze Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016–2020, zvláště ve stanovení konkrétních cílů (důraz na preventivní programy, úzkou komunikaci se všemi subjekty, které v systému prevence figurují, vybalancování křehkého poměru prevence a represe, posílení ochrany obětí trestné činnosti), dále z Koncepce prevence kriminality hl. m. Prahy 2017–2021 (zvyšování pocitu bezpečí občanů, snižování rozsahu a závažnosti kriminality, zkvalitňování systému prevence, posilování odpovědnosti veřejnosti za vlastní bezpečí a ochranu majetku, zajištění stabilních zdrojů).

Předkládaný strategický dokument se zaměřuje na kriminalitu, která místní obyvatele nejvíce obtěžuje a ohrožuje. Vychází také z Analýzy pocitu bezpečí agentury IPSOS z roku 2018³, z veřejných databází ČSÚ a mapy kriminality⁴, z každoročních souhrnných zpráv nápadu trestné činnosti od Policie České republiky a Městské policie hl. m. Prahy (Obvodní ředitelství Praha 4), informací přestupkového oddělení a pravidelných zpráv od neziskových organizací, které poskytují terénní programy pro osoby závislé na návykových látkách.

Materiál také čerpá z podnětů občanů prostřednictvím webových stránek praha4.cz a ze znalostí a zkušeností získaných každoročním vyhodnocováním realizovaných preventivních aktivit a úkolů.

Městské části v oblasti prevence kriminality postupují v samostatné působnosti a jejich angažovanost v preventivní politice je jejich dobrovolným a nevymahatelným rozhodnutím (Koncepce prevence kriminality hl. m. Praha na léta 2017–2021).

2. Základní principy a východiska prevence kriminality

Prevence kriminality představuje soubor nerepresivních opatření směřujících k předcházení páchání kriminality, snižování její závažnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.

---

³ Analýza pocitu bezpečí pro hl. m. Prahu, IPSOS PUBLIC AFFAIRS 11/2018

⁴ www.mapakriminality.cz je projekt Otevřené společnosti o.p.s, které data o trestné činnosti poskytuje každý měsíc Policie ČR. Jde pouze o data ze zjištěné trestné činnosti, proto nelze data vnímat jako ukazatel skutečného stavu kriminality, ale jako ukazatel přibližný a zároveň nejlepší, který je k dispozici.

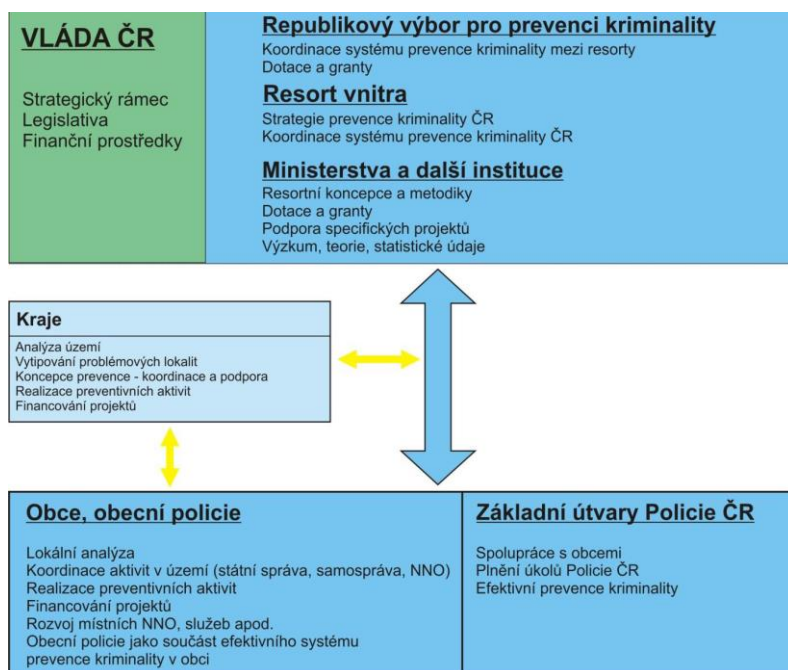
Zahrnuje všechny aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, které se zaměřují na ovlivňování kriminogenních faktorů⁵ na potencionální pachatele a na potencionální i faktické oběti trestné činnosti.⁶

Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislosti.⁷

Prevence kriminality je tedy chápána jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností. Využívá ale především metody nerepresivní, na nichž se podílí široké spektrum veřejných institucí i soukromých subjektů. Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky. Kromě sociálně patologických jevů ve společnosti souvisí s rizikovým chováním, které k nim může vést. Příkladem mohou být různé formy sociálního vyloučení, agrese, nesnášenlivost a další.

Základem úspěšné preventivní politiky státu je efektivní systém prevence kriminality.

Tabulka č. 6: Systém prevence kriminality dle Strategie prevence kriminality ČR

⁵ Kriminogenní faktory: rizikové činitele, které vyvolávají, usnadňují nebo podporují páchaní trestných činů - sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality. *Ministerstvo vnitra ČR © 2019* [online]. [cit. 24.6.2019]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

⁶ *Koncepce prevence kriminality hl. m. Prahy na léta 2017-2021* [online]. [cit. 24.6.2019]. Dostupné z http://www.praha.eu/public/db/31/1d/2393387_745348_Koncepce_PK_HMP_2017_2021_do_Zastupitelstva.pdf

⁷ Prevence kriminality v České republice © 2019 [online]. [cit. 24.6.2019]. Dostupné na <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

Systém prevence kriminality lze v ČR považovat za stabilní a úspěšný. Zahrnuje následující 3 úrovně:

- **Republiková** – vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, ministerstva a další státní instituce
- **Krajská** – krajské úřady
- **Lokální** – samosprávy měst a obcí

2.1. Republiková úroveň

Republikový výbor pro prevenci kriminality

Republikový výbor pro prevenci kriminality je metodický orgán zřízený při Ministerstvu vnitra České republiky (dále jen MVČR). Plní úlohu iniciační, informační a koordinační, schvaluje dotace na úrovni republikové, krajské i místní. Předsedou je ministr vnitra a Republikový výbor se řídí plánem činnosti.

Členy výboru jsou zástupci ministerstva vnitra, práce a sociálních věcí, ministerstva spravedlnosti, školství, zdravotnictví, obrany, financí, Úřadu vlády ČR, Policejního prezidia ČR, Probační a mediační služby, Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR, Soudcovské unie ČR, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Svazu obcí a Asociace krajů ČR.

Ministerstva a jim podřízené organizace

V návaznosti na vládní strategii prevence kriminality vytvářejí vlastní strategické dokumenty a zajišťují jejich realizaci na primární, sekundární i terciální úrovni. K tomu také disponují vlastními dotačními tituly. Zajišťují také vzdělávání příslušných pracovníků v oblasti prevence kriminality.

Policie ČR

Úkolem policie je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly dle trestního řádu a další úkoly v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti. Role policie je dána zákonem č. 273/2008 Sb.

Policie se dnes významně zaměřuje i na primární prevenci zvl. pomocí oddělení tisku a prevence, dále na prevenci sociální, sekundární, prevenci viktimnosti⁸ a systém pomoci obětem trestné činnosti.

---

⁸ Viktimnost - „disponovanost“ jedince nebo skupiny osob stát se obětí trestného činu (MAREŠOVÁ, Alena, MARTINKOVÁ, Milada: *O významu poznávání obětí trestné činnosti*, IKSP Praha. Cit. podle

Preventivní úlohu má i hlídková služba a neméně důležité jsou dopravně bezpečnostní akce.

Vzájemná spolupráce Policie ČR s městskou policií, orgány státní správy i územní samosprávy, informovanost a předávání analytických dat hrají důležitou roli v oblasti situační prevence.

2.2. Krajská úroveň

Kraje realizují politiku v samostatné působnosti. Prostřednictvím manažera prevence kriminality především koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi, účastní se dotačního řízení a realizují vlastní dotační aktivity.

Městská policie hl. m. Prahy

Městská policie je důležitou represivní i preventivní součástí systému prevence kriminality. Městská policie byla zřízena obecně závaznou vyhláškou hl. m. Prahy č. 5/1992 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení Městské policie hlavního města Prahy (MP HMP), ve znění pozdějších předpisů, vydanou podle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích a v souladu s ustanovením § 1 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

Městská policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. V oblasti prevence je pak spolupráce zajišťována prostřednictvím oddělení prevence Městské policie hl. m. Prahy.

Dohled nad dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení HMP doplňují přestupky v oblasti konzumace alkoholu na veřejnosti, podávání a prodávání alkoholu dětem a mladistvým. V rámci situační prevence je důležitá vzájemná spolupráce, předávání analytických dat a informovanost.

2.3. Lokální úroveň

Obce tvoří základní úroveň realizace opatření prevence kriminality. Městské části postupují v samostatné působnosti a vycházejí ze zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

V praxi se vyplácí, pokud obec či městská část hraje aktivní roli koordinátora spolupráce. Ta sice není zakotvena zákonem, nicméně obce, které takovou spolupráci mezi všemi subjekty (zastoupení státních orgánů, policií, neziskového sektoru, občanů, podnikatelských subjektů) realizují, vidí její přínosy a ocenění se dočkávají ze strany partnerů a hlavně občanů.

V primární prevenci se také osvědčuje spolupráce se školami a školskými zařízeními, ať už na úrovni předávání informací, koordinace nebo v oblasti zajištění financování jednotlivých preventivních programů.

Neziskové organizace a ostatní subjekty

V roli realizátorů preventivních programů vystupují i nestátní neziskové organizace, které poskytují preventivní programy na aktuální témata pro skupiny obyvatel ohrožené trestnou činností či novými hrozbami. Soustředí se také na pomoc obětem trestné činnosti a pracují s pachateli. K tomu často využívají prostředky z dotačních řízení či přímo uzavřených smluv na konkrétní službu.

Mezi ostatní subjekty, které se podílejí na prevenci, patří vědecko-výzkumné instituce, podnikatelské subjekty, které mohou například poskytovat práci lidem, u kterých nezaměstnanost tvoří významný kriminogenní faktor (např. osoby vracející se z výkonu trestu apod.).

2.4. Úrovně preventivních aktivit

Podle odlišných cílových skupin rozlišujeme různé úrovně preventivních aktivit, které spolu vzájemně souvisí.

Cílovou skupinu preventivního programu můžeme definovat jako skupinu populace, na kterou se daný primárně-preventivní program orientuje, tedy pro kterou je vzhledem ke svým cílům a metodám nejvíce vhodný/určený.⁹

2.4.1. Primární prevence

Zaměřuje se na širokou veřejnost. Zahrnuje především vzdělávací, výchovné, poradenské a osvětové aktivity, zvláště tam, kde k rizikovým jevům ještě nedošlo. Proto je důležité začít s preventivními aktivitami včas a vhodným způsobem pro konkrétní cílové skupiny. Primární prevence se také zaměřuje na získávání

---

⁹ MIOVSKÝ, Michal, ČABLOVÁ, Lenka: *Výkladový slovník pojmů školské prevence rizikového chování*, Klinika adiktologie a VFN, 2015, 2. vydání, ISBN 978-80-7422-393-8

dovedností pro život¹⁰ a ovlivňování postojů a hodnot v rámci občanské společnosti. Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v místních společenstvích.

2.4.2. Sekundární prevence

Cílí na skupiny osob ohrožené rizikovým způsobem života, který může vést k vyššímu riziku, že se stanou obětí trestné činnosti nebo pachatelé. Jedná se především o děti a mládež, seniory, cizince, osoby se zdravotním nebo mentálním znevýhodněním. Sekundární prevence kriminality se také zabývá různými formami sociálně patologických jevů (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, internetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a příčinami kriminogenních situací.

V rámci sekundární prevence je usilováno o odvrácení kriminálního jednání a o aktivní podporu společensky akceptovatelného chování. Sekundární prevence také mimo jiné označuje souborný název pro včasnou intervenci, poradenství a léčení.¹¹

2.4.3. Terciální prevence

Orientuje se na osoby, které se dopustily protiprávního jednání, a osoby, které se staly obětí trestné činnosti.

2.4.4. Rozdělení podle obsahového zaměření

Prevence kriminality dále zahrnuje **sociální prevenci, situační prevenci a prevenci viktimnosti a pomoc obětem trestných činů**¹².

Sociální prevence se zaměřuje na osoby ohrožené sociálním vyloučením z důvodu krizové sociální situace, nebo pro jejich životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností. Dále sem spadají osoby žijící v sociálně

---

¹⁰ Dovednosti pro život usnadňují adaptivní chování jedince a pomáhají ve zvládání každodenních problémů. ČABLOVÁ, L. *Dovednosti pro život v prevenci rizikového chování*, [online]. [cit. 11.6.2019]. Dostupné na <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/70/3685/Dovednosti-pro-zivot-v-prevenci-rizikoveho-chovani>

¹¹ KALINA, Kamil, kolektiv. *Drogy a drogové závislosti*. 1. vydání, Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

¹² Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. Prevence kriminality. Ministerstvo vnitra ČR © 2019 [online]. [cit. 24.6.2019]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

znevýhodněném prostředí, jejichž práva a oprávněné zájmy jsou ohrožovány trestnou činností jiné fyzické osoby.

Situační prevence se zabývá omezováním příležitostí ke spáchání zločinu a na zvyšování rizika dopadení pro pachatele (spolupráce s občany, kamerové systémy, osvětlení, spojovací technika). Zavádění situační prevence bývá rychlejší, jednodušší a často levnější než ostatní formy prevence. Účinnost je ale mnohdy krátkodobá, nestálá nebo vede k tzv. přesunu kriminality.¹³

Cílem všech projektů a aktivit situační prevence je znesnadnění spáchání trestného činu, zvýšení rizika pro pachatele, že bude dopaden a potrestán, a minimalizace zisků z trestné činnosti.

2.5. Situace v oblasti kriminality

2.5.1. ČR

Kriminalita v Česku podle Policie ČR klesla za rok 2018 o 4,9 procenta na 192 405 trestných činů. Ke snižování kriminality dochází již pátý rok po sobě. Došlo k poklesu majetkových trestných činů, méně bylo evidováno i vražd a dalších násilných trestných činů. Objasněno bylo zhruba 55 % případů.

Nejčastěji registrovali policisté majetkové trestné činy, krádeže a vloupání, jejich počet ale v České republice meziročně klesl. Naopak došlo k nárůstu kyberkriminality, což potvrzuje trend, kdy se stále více trestných činů přesouvá do kyberprostoru. Přibýlo úmyslných ublížení na zdraví a počet mravnostních trestných činů zvláště pak znásilnění, pohlavního zneužívání včetně výroby a distribuce dětské pornografie.

2.5.2. Praha

Hlavní město Praha patří mezi nejzatíženější regiony z důvodu koncentrace kriminogenních faktorů, jako jsou velká hustota obyvatelstva, anonymita, závislosti, rozsáhlá obchodní síť, cizinecký ruch, dojíždění do zaměstnání a další. Logicky pak také hlavní město čelí největšímu nápadu trestné činnosti v rámci celé České republiky. I přesto se ale v Praze kriminalita v roce 2018 snížila o 6,2 % na 47 601 trestných činů, objasněno jich bylo zhruba 25,5 %. (Podrobné

---

¹³ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. Kriminologie. Praha: ASPI Publishing, 2004, str. 187.

srovnání objasněnosti trestných činů podle služeben v Praze viz příloha tabulka 9, graf 3). V meziročním srovnání se tak objasněnost zvýšila.

Z analýzy pocitu bezpečí (IPSOS, 2018) vyplývá, že většina obyvatel se cítí v místě svého bydliště bezpečně, což se ještě ve srovnání s předchozí analýzou bezpečí (IPSOS, 2015) zlepšilo. Ohrožení pociťují Pražané v případě kapesních krádeží, vloupání do bytů, sklepů a krádeží a vykradení aut. Mezi nejpalčivější problémy metropole patří drogy, vandalismus a pouliční kriminalita. V porovnání s rokem 2015 (poslední dvě analýzy pocitu bezpečí byly pro hl. m. Prahu zpracovány v letech 2015 a 2018) se obavy z oblasti jevů, jako jsou alkoholismus, bezdomovectví či gambling, obecně zmírňují. Znepokojení nadále vyvolávají drogově závislí a jejich chování.

Zkušenost s trestným činem mělo v předchozích dvou letech v Praze 18 % obyvatel, což je o 10 procentních bodů méně oproti minulému průzkumu. Méně zkušeností mají s trestnou činností dlouhodobě lidé ve věku 50 a více let. V roce 2018 se oběťmi trestného činu staly častěji ženy, stejně jako v roce 2015.

Lidé se celkově cítí bezpečněji, a proto nepovažují za nutné ve větší míře podnikat opatření k ochraně svého majetku. V rámci zlepšení bezpečnostní situace by ale uvítali zvýšení množství policistů a strážníků v ulicích, a to dokonce více než polovina respondentů. Dále by podpořili posílení pravomocí městské policie a více bezpečnostních kamer. Zhruba pětina respondentů uvedla, že by bylo vhodné navýšit počet volnočasových zařízení pro děti a mládež.

V široké škále trestné činnosti jsou Pražané dlouhodobě nejvíce tolerantní k pití alkoholu na zakázaných místech a k porušování autorských práv, což odpovídá i aktuálním nejpalčivějším oblastem v primární prevenci ve školách.

Lidé v Praze se obecně vyhýbají místům, kde by mohlo dojít ke konfrontaci s lidmi bez domova, drogově závislými a osobami pod vlivem alkoholu. V souvislosti s tím by Pražanům nejvíce vadilo v blízkosti jejich bydliště kontaktní centrum pro narkomany, ubytovna pro bezdomovce, herna s automaty, kasino, romské kulturní středisko, výchovný ústav pro mládež, diskotéka nebo klub, ale i klub pro neorganizovanou mládež (nízkoprahové zařízení). Míra tolerance k takovým zařízením od roku 2015 ještě klesla.

2.5.3. Městská část Praha 4

Z informací od Policie ČR vyplývá, že za rok 2018 bylo na území MČ Praha 4 evidováno 3141 trestných činů. Ve srovnání celkového nápadu trestné činnosti došlo meziročně k poklesu o 6,4 procenta, což odpovídá celorepublikovému průměru.

Data ze zjištěné trestné činnosti jsou vztahována k území podle rozložení obvodních oddělení Policie ČR Nusle, Spořilov, Podolí, Pankrác a Lhotka, která nejsou zcela totožná s územím MČ Praha 4. Zvláště údaje z MOP Lhotka a Spořilov nelze účelně využít, jelikož do území MČ Praha 4 zasahuje jen malá část z těchto dvou lokalit.

Policie ČR je v hlavním městě rozdělena dle obvodů, které nekorespondují s působnostmi městských částí, viz mapa. Rozdělení vyplývá z deseti obvodů, které víceméně odpovídají soudním obvodům 1-10.

Mapa č. 2: Rozdělení Prahy dle působnosti Obvodních ředitelství PČR

Zdroj: Policie ČR

Obvodní ředitelství Praha I – obvod Praha 1, 6, 7 (MČ 1, 6, 7, část Prahy 17 a Nebuše, Lysolaje, Přední Kopanina, Suchdol, Troja)

Obvodní ředitelství Praha II – obvod Praha 2, 5 (SO 2, 5, 13, 16)

Obvodní ředitelství Praha III - obvod Praha 3, 8, 9 (MČ 3, 8, 9, 14, 18, 19, 20, 21)

Obvodní ředitelství Praha IV - obvod Praha 4 a 10 (MČ 4, 10, 11, 12, 15, 22)

Obvodní ředitelství Prahy IV patří, vzhledem ke své rozloze a hustotě osídlení, mezi vůbec nejvytíženější útvary policie v celé České republice.

Přesto se v místě svého bydliště občané Prahy 4 cítí bezpečně (IPSOS 2018) a situace se ještě zlepšila ve srovnání s rokem 2015, kdy se bezpečně a spíše bezpečně cítilo 85 % obyvatel. V roce 2018 uvedlo, že se v místě svého bydliště cítí bezpečně nebo spíše bezpečně dokonce 92 procent lidí, což je výše než průměr za celé hlavní město (90 %).

V roce 2018 nebyly podle informací policií zaznamenány žádné nové změny ve vývoji nebo charakteristice bezpečnostní situace na území městské části Praha 4. Kriminogenní faktory zůstávají stejné.

Mezi výrazné kriminogenní faktory na obvodu Praha IV se podle informací PČR řadí například: různorodost území, anonymita sídlištní zástavby, páteřní komunikace, obchodní centra, koncentrace osob v MHD, ubytovny, herny, věznice.

Z trestné činnosti vyčnívá vloupání do bytů, domů a ostatních objektů, krádeže včetně jízdních kol a odcizení motorových vozidel, věcí z vozidel a součástek vozidel. Nicméně i zde má nápad trestné činnosti klesající tendenci.

Problémem z hlediska kriminality zůstávají opuštěné budovy, do kterých se stahují rizikové osoby. Tyto budovy jsou monitorovány Policií ČR, Městskou policií hl. m. Prahy i jednotlivými odbory ÚMČ Praha 4.

3. Systém prevence kriminality na území Prahy 4

Městská část Praha 4 se věnuje prevenci kriminality v samostatné působnosti v úzké spolupráci s občany, policiemi, Magistrátem hl. m. Prahy a ostatními institucemi veřejné správy.

3.1. Výbor pro bezpečnost

Výbor pro bezpečnost je zřizován Zastupitelstvem městské části Praha 4 a koordinuje součinnost na poli posilování bezpečnosti a prevence kriminality mezi subjekty i organizačními celky ÚMČ Praha 4. Pravidelně je seznamován s informacemi o nápadu trestné činnosti (PČR), se zprávami o přestupcích, správních deliktech a další činnosti (MP), podílí se na řešení podnětů a stížností občanů v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality, krizových situací a protidrogové politiky a spolupracuje na preventivních akcích s PČR a MP, hodnotí bezpečnostní situaci na území MČ Praha 4 a navrhuje radě a zastupitelstvu opatření k posílení bezpečnosti, podílí se na popularizaci programů bezpečnosti a prevence kriminality. Protidrogová koordinátorka/koordinátor prevence kriminality je tajemnicí výboru.

3.2. Organizační útvary Úřadu městské části Praha 4

Na úrovni městské části je zřízena funkce koordinátora prevence kriminality. Na prevenci kriminality se dále podílejí zejména Odbor školství, prevence a rodinné politiky, a to přímo oddělení prevence, Odbor sociální, při kterém je zřízeno oddělení sociální prevence, Odbor životního prostředí a dopravy, oddělení krizového řízení. Další odbory při řešení konkrétních podnětů aktivně spolupracují podle své působnosti.

3.3. Partneři v systému prevence kriminality

Při zajišťování veřejného pořádku, zajišťování a zvyšování bezpečnosti hraje hlavní a nezastupitelnou roli Policie České republiky a Městská policie hlavního města Prahy. Městská část Praha 4 ale není zřizovatelem městské policie, stejně tak starostka MČ Praha 4 městskou policii neřídí. To náleží podle zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, primátorovi.

Zástupci policií jsou stálými a pravidelnými hosty jednání Výboru pro bezpečnost. Problémy jsou řešeny operativně a spolupráce probíhá na skvělé úrovni.

3.3.1. Policie České republiky

Městská část má velmi dobře nastavenou spolupráci s Policií ČR i MP. Pozitivně je hodnocena komunikace mezi jednotlivými subjekty zabývajícími se prevencí kriminality. Konkrétně funguje efektivně a soustavně předávání analytických dat v rámci situační prevence a MČ spolupracuje i s jednotlivými okrsky a služebnami při řešení aktuálních podnětů občanů v oblasti bezpečnosti.

Cílem spolupráce je vytvoření stabilního systému prevence kriminality a zvyšování pocitu bezpečí občanů i návštěvníků městské části.

Policisté vykonávají činnosti, které směřují k zachování bezpečnosti a pořádku. Předcházejí trestné činnosti a kromě represivní složky práce se věnují i preventivním aktivitám.

Preventivnímu působení ve školách se věnuje oddělení tisku a prevence při Krajském ředitelství policie hl. m. Prahy. Jeho činnost vyzdvihují jak školní metodici prevence, tak samotní žáci škol, jež zřizuje MČ Praha 4. Spolupráce jak s oddělením prevence, tak s jednotlivými služebnami je na výborné úrovni.

Tabulka č. 7: Služebny na území MČ Praha 4	
MOP Praha IV - Nusle Ulice: Svatoslavova 10 Telefon: 974 854 740 E-mail: orp4zrup@mvcr.cz	MOP Praha IV - Spořilov Ulice: Bojanovická 2848 Telefon: 974 854 760 E-mail: p4mopspo@mvcr.cz
MOP Praha IV - Podolí Ulice: Milevská 875 Telefon: 974 854 600 E-mail: p4moppod@mvcr.cz	MOP Praha IV - Pankrác Ulice: Na Pankráci 9 Telefon: 974 854 750 E-mail: p4moppan@mvcr.cz
MOP Praha IV - Lhotka Ulice: Durychova 40 Telefon: 974 854 720 E-mail: p4moplho@mvcr.cz	MOP Praha IV - oddělení hlídkové služby Ulice: Choceradská 2600 Telefon: 974 854 770 E-mail: p4ohs@mvcr.cz

3.3.2. Městská policie HMP

Městská policie je zřizována magistrátem hl. m. Prahy a na městské části má obvodní ředitelství Praha 4 a služebny. Plní jak preventivní úlohu, tak represivní. Prioritním úkolem je oblast veřejného pořádku.

Strážníci se zaměřují na kontroly v oblasti veřejného pořádku, kontroly stánkového prodeje, dále se při kontrolách zaměřují na jevy jako poškozování zeleně nebo vandalismus na dětských hřištích. Pozornost věnují narkomanům, konzumaci alkoholu mladistvými, rušení nočního klidu a dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků mladistvým. Do jejich činnosti spadají i kontroly zaměřené na nedodržování provozní doby v živnostenských provozovnách, a znečišťování veřejného prostranství. Věnují se kontrolám majitelů psů se

zaměřením na označení psů na veřejnosti. Zaměřují se také na výskyt bezdomovců v opuštěných objektech, ale i na řidiče vozidel TAXI.¹⁴

Tabulka č. 8: Seznam služeben MP na území MČ Praha 4
Obvodní ředitelství Praha 4, Tábořská 372/36 tel.:222025307
Krč, Budějovická 1667/64 - tel.:296825240 Spořilov, Hlavní 11/2930 - tel.:272774009 Braník, Nadlesním. div. 8/1353 - tel.:241494380 Krč, Štúrova 12/1282 tel.: 241 710 817

Nedílnou součástí práce městské policie je preventivně-výchovná činnost. S oddělením prevence Městské policie hl. m. Prahy spolupracuje většina základních škol, které zřizuje městská část Praha 4 a zpětná vazba na programy je pozitivní.

Prevence kriminality realizovaná oddělením prevence představuje komplex opatření sociální a situační prevence včetně informovanosti veřejnosti o možnostech a způsobech ochrany před nejčastěji se vyskytujícími druhy kriminality. Ve výše uvedené oblasti oslovují pracovníci oddělení prevence občany a návštěvníky metropole prostřednictvím metodicky zpracovaných preventivních programů se zaměřením na celou šíři rizikového chování s cílem přispět k eliminaci rizikových faktorů.

3.3.3. Neziskové organizace

Role neziskových organizací je významná, jelikož se jedná o samotné realizátory preventivních programů nejen ve školách, ale také v rámci sociální prevence. Služby jsou hrazeny z rozpočtu městské části, v některých případech je financování částečně zajištěno z kraje/Magistrátu hlavního města Prahy (MHMP), ministerstva práce a sociálních věcí a jiných zdrojů v rámci podpory sítě sociálních služeb.

Neziskové organizace se ve spolupráci s veřejnými orgány podílejí na plánování, realizaci a vyhodnocování jimi poskytovaných služeb, aby se zvyšovala jejich kvalita a efektivita.

¹⁴ Městská policie hl. m. Prahy © 2013-2019: Obvodní ředitelství Praha 4. Dostupné na <https://www.mppraha.cz/13-reditele/85-reditel-or-mp-4>

3.3.4. Občané

Občané jsou klíčovým partnerem v oblasti prevence kriminality. Na základě jimi poskytnutých informací a podnětů jsou přijímána opatření situační prevence, vyhodnocována realizovaná preventivní opatření. V souvislosti s tím se předchází trestné činnosti a sociálně patologickým jevům ve společnosti.

Občané hrají nezastupitelnou roli při ochraně osobního majetku a zdraví a podílejí se na preventivních aktivitách.

3.4. Finanční zajištění

Financování preventivních aktivit a opatření je zajištěno z rozpočtu jednotlivých kapitol, z grantových řízení, vlastních dotačních programů a dalších zdrojů.

Prevence kriminality zasahuje do práce Odboru školství, prevence a rodinné politiky, Oddělení krizového řízení, Odboru sociálního, Odboru životního prostředí a dopravy, s tím, že se nepřímě propisuje i do rozpočtu ostatních odborů.

Městská část poskytuje značné prostředky na prevenci kriminality a protidrogové politiky ze svého rozpočtu, částečně jsou vypisována dotační řízení na podporu různorodých preventivních aktivit. Jednotlivé tituly podporují oblast bezpečnosti, rizikového chování, protidrogové problematiky, rodinné politiky, znevýhodněných skupin obyvatel. V oblasti sociální jsou vypisovány programy na podporu osob ohrožených sociálním vyloučením, podporu práce s dětmi a jejich rodinami a podporu seniorů. Tyto tituly také souvisí s prevencí kriminality.

Projekty v rámci dotačního řízení na MČ Praha 4 posuzuje tematicky příslušný výbor či komise, grantová komise, rada městské části a schvaluje je Zastupitelstvo městské části Praha 4.

Aktuální Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027 upozorňuje na to, že prevence ve školách je dlouhodobě podfinancovaná. Městská část se snaží preventivní programy podporovat přímo ze svého rozpočtu. Tento systém zajišťuje stabilitu ve financování, kontrolu nad programy i organizacemi, které tak obohacují plán prevence ve školách a školských zařízeních zřizovaných MČ Praha 4. Mimo to je městská část podporuje a motivuje k využívání grantů zvl. z HMP a MŠMT, k čemuž je jim poskytována i metodická podpora.

Na specifickou primární prevenci městská část v roce 2019 vynaložila 750 000 korun. Část prostředků šla cíleně na preventivní programy závislostního chování a další část školy mohly využít na preventivní aktivity podle svého výběru a aktuálních potřeb. Školy využívají nejčastěji programy zaměřené na prevenci nesnášenlivosti a agrese, kyberšikany a šikany, rasismu a xenofobie, bezpečnosti na síti, netolismu a dalších. Stále častěji příspěvek míří na ozdravení vztahů ve třídě, což vypovídá o nárůstu problémů s ubližováním, ostrakismem až šikanou mezi žáky.

Městská část dále přispívá na adaptační a seznamovací kurzy nových kolektivů na školách, které přispívají k vytvoření pozitivního klimatu ve třídě. Také dofinancovává projekty primární prevence, na které školám hlavní město Praha v grantovém řízení nepřispěje celou částkou. Městská část Praha 4 se také podílí na vzdělávání školních metodiků prevence a koordinátorek v mateřských školách, podporuje projekty ovlivňující zdravé klima ve třídách a řešení rizikového chování dětí a mládeže. Na tyto aktivity pak městská část poskytla v roce 2019 dalších téměř 500 000 korun.

V roce 2017 se preventivní aktivity hrazené městskou částí podařilo rozšířit i do mateřských škol. Právě na úrovni předškolního vzdělávání se již objevuje potřeba se některým oblastem rizikového chování věnovat, aby se podchytilo ještě před nástupem do školy.

Z oblasti aktivit prevence sociálního vyloučení je financování zajištěno z rozpočtu městské části a v budoucnu se počítá s využitím prostředků z eurofondů. Preventivní aktivity pro seniory zajišťuje oddělení rodinné politiky. Zajišťuje celou řadu aktivizačních a vzdělávacích programů pro seniory, přičemž na kurzy a semináře pro seniory vynaloží městská část Praha 4 každoročně až 600 000 korun.

V oblasti situační prevence, a to konkrétně na úpravu zeleně zasahující do dopravního značení, opravu dopravního značení, úpravu zeleně zasahující do světelné zóny pouličního osvětlení apod., věnuje městská část zhruba 300 000 korun ročně a zhruba dalších 500 000 korun věnuje na vyklízecí práce, úpravu a rekultivaci zeleně, prostranství, laviček a hřišť, a to v souvislosti s pohybem nežádoucích osob a osob bez domova.

4. Aktivita v oblasti prevence kriminality

4.1. Sociálně právní ochrana dětí

Oddělení sociálně právní ochrany dětí a oddělení sociální prevence vykonává veškeré úkony dané zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, tzn. klientem je zejména nezletilé dítě a jeho rodina. V případě oblasti bezpečnosti se pak konkrétně jedná o rodiny, kde OSPOD dítě vyhodnotil jako ohrožené dle § 6 předmětného zákona. Poskytuje komplexně sociálně právní ochranu dětí, kdy předním hlediskem je zájem a blaho dítě, ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo dětí a rodičů na rodičovskou výchovu a péči.

Za účelem zlepšení celkové situace dítěte a snížení míry ohrožení či jeho odstranění spolupracuje s veškerými zainteresovanými subjekty (PČR, školská zařízení, zdravotnická zařízení, NNO apod.).

Měřitelným výsledkem jsou průběžně vypracovávány Individuální plány ochrany dětí a jejich vyhodnocování ve smyslu ne/plnění daných cílů při práci s rodinou.

Z podnětů pro výrazné zlepšení v oblasti bezpečnosti vyplynula jasně potřeba zřízení nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, zřízení denního stacionáře pro rodiče užívající návykové látky a jejich děti.

4.2. Prevence ve školách a školských zařízeních

Městská část Praha 4 finančně přispívá každoročně na specifickou primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže ve školách a na vzdělávání školních metodiků prevence, kteří se mimo jiné přímo věnují koordinaci preventivních aktivit na školách. Programy primární prevence podporuje městská část i v mateřských školách. Při jejich výběru se dbá jak na akreditaci organizace u MŠMT, tak na dobré reference. Akreditovaných programů komplexního ražení je zatím pro předškolní vzdělávání nedostatek.

Samospráva MČ Praha 4 v roce 2017 rozhodla o rozšíření podpory preventivních aktivit i pro mateřské školy. Každá školka následně vytypovala koordinátorku prevence. Na půdě úřadu se koordinátorky pravidelně setkávají, aby sdílely příklady dobré praxe při řešení rizikového chování dětí, zhodnotily preventivní programy a podělily se o aktuální problémy a trendy. Městská část také podporuje další vzdělávání těchto koordinátorek v oblasti prevence.

Díky dlouholeté spolupráci nejen se školními metodiky a metodičkami prevence na základních školách, koordinátorkami prevence v mateřských školách a na základě průzkumů rizikového chování dětí a mládeže v hlavním městě¹⁵ se podařilo cílit preventivní aktivity do aktuálně nejožehavějších oblastí. Každá škola má vytvořený plán prevence (minimální preventivní program), díky kterému v průběhu školní docházky projdou žáci všemi základními tématy prevence rizikového chování.

Z nejnovějších nebezpečných jevů podporuje městská část preventivní programy na téma kyberšikana, přičemž si je vědoma novodobých trendů v oblasti závislosti na digitálních hrách, online prostředí včetně sociálních sítí, tedy moderních technologiích obecně.

Děti jsou podle nejnovější výzkumné zprávy Centra prevence rizikové virtuální komunikace¹⁶ v online světě velmi aktivní. Používají komunikační nástroje, programy a sociální sítě, a to ve velké míře v rozporu s pravidly (pravidla pro používání soc. sítí povolují využívání služeb od 13 let). S používáním mobilů ve škole souvisí nahrávání a focení dětí (spolužáků) bez jejich souhlasu. Téměř čtvrtina dětí tvrdí, že je jejich spolužáci bez souhlasu natočili a více než třetina potvrdila, že pořídili jejich fotku bez souhlasu.

Závadný obsah podle výzkumné zprávy (O2 a UPOL, 2019) sleduje málo dětí, výjimku tvoří videa zobrazující osoby s poruchami příjmu potravy, videa zachycující násilí, sebepoškozování a videa zobrazující šokující nebo odpudivý obsah. K tomu děti používají převážně Youtube.

Od roku 2014, kdy bylo provedeno poslední měření, došlo k poklesu u všech sledovaných forem kybernetické agrese. Cílem verbální agrese se stalo přibližně 27 % českých dětí, 12 % dětí se někdo naboural do účtu a 12 % dětí se stalo obětí zneužití ponižující fotografie.

Více než čtvrtina dětí dostala také po internetu nabídku na setkání v reálném světě od osoby, kterou dříve osobně reálně neznala, a z pozvaných pak na schůzku dorazilo téměř 70 % dětí. Přestože se nemusí vždy jednat o schůzky s internetovými predátory, jde o chování rizikové. Ukazuje se, že stále přetrvává trend, kdy rodiče nahrávají na internet fotografie a videa dětí, přestože s tím děti nesouhlasí.

---

¹⁵ Šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze, 2018, Pražské centrum primární prevence.

¹⁶ Kamil Kopecký, René Sztokowski: Výzkumná zpráva České děti v kybersvětě, 2019, O2 a Univerzita Palackého v Olomouci, Centrum prevence rizikové virtuální komunikace.

Kromě přímého financování programů specifické primární prevence městská část Praha 4 každoročně poskytuje každé škole finanční prostředky na preventivní aktivitu nebo program dle jejich vlastní volby a potřeby. Na stále častější potřebu selektivní, nebo dokonce indikované prevence na hranici léčby v řešení rizikového chování dětí a mládeže bude pravděpodobně nutné v příštích letech reagovat. Tento trend potvrzují jak metodikové ze škol, tak průzkumy rizikového chování dětí a mládeže. Na situaci reagoval i magistrát hlavního města, který v loňském roce umožnil v rámci grantového řízení v případě objevení nutnosti selektivní prevence v konkrétní třídě změnu čerpání finančních prostředků v rámci jednoho projektu.

Praha 4 rovněž přispívá na adaptační neboli seznamovací výjezdy žáků v šestých ročnících, kterými je možné předejít rozvoji rizikového chování, jako je například šikana, rasismus, xenofobie, projevy agrese apod.

Mimo tyto aktivity městská část Praha 4 dofinancovává základním školám projekty, na které žádají o grant hlavní město Prahu, a od roku 2015 finančně podporuje individuální práci s dětmi v rámci tzv. růstové skupiny neboli skupiny osobnostního rozvoje.

Růstová skupina¹⁷ je primárně určena pro děti, které jsou z nejrůznějších důvodů nepříliš úspěšné ve vrstevnických skupinách, zápasí s nedostatkem sebevědomí, s porozuměním různým sociálním situacím apod.

Kromě vzdělávání školních metodiků a metodiček prevence a koordinátorek v mateřských školách v oblasti prevence rizikového chování MČ Praha 4 pravidelně oceňuje školní metodiky a metodičky prevence za jejich náročnou metodickou, koordinační a poradenskou práci. Školní metodikové a metodičky jsou pro systém prevence ve školách nepostradatelnou součástí, jelikož vytvářejí preventivní program školy, podílejí se na jeho plnění, a to vše bez snížené přímé pedagogické činnosti.

Při řešení rizikového chování dětí se také osvědčila spolupráce tzv. školních poradenských pracovišť, která spojují funkce výchovného poradce, školního metodika prevence, speciálního pedagoga a školního psychologa. Je nutné působit na ředitele škol,

---

¹⁷ Skupina osobnostního rozvoje se orientuje na nejvíce ohrožené děti, které se mají možnost naučit:

- Naučí se prosazovat své postoje a názory bez vyvolání konfliktu s okolím.
- Budou lépe zvládat náročné životní situace ve školním prostředí i mimo něj.
- V každodenních situacích se naučí reagovat přiměřenými způsoby.
- Budou odolnější vůči rizikům drog, kriminality, šikany a dalších patologických jevů

aby pozici školního metodika prevence obsazovali kvalifikovanými pedagogickými pracovníky.¹⁸

Městská část apelovala na základní školy, aby žádaly o příspěvek na školního psychologa v rámci výzev MŠMT - Šablony I a II, které byly financovány z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání. Realizace je limitovaná rokem 2021. Školy při řešení rizikového chování také využívají Pedagogicko-psychologickou poradnu pro Prahu 1, 2 a 4 (PPP), zvláště metodičku prevence rizikového chování s tím, že čekací lhůty jsou vzhledem k počtu školských zařízení dlouhé.

Finanční zajištění funkce školního psychologa ve školách zřizovaných MČ Praha 4 do budoucna tak není zajištěno.

Významnou roli hraje také bezpečnost chodců a dětí. V této oblasti se MČ Praha 4 opírá o spolupráci s městskou policií. Strážníci zajišťují dozor na přechodech u základních a mateřských škol zvláště v nejvíce vytížené době. Městská část se také zapojuje do projektů, které cílí na zvyšování bezpečí na silnicích a v dopravě. Zasazuje se o zprehlednění a úpravu komunikací (dopravní opatření, přisvětlení přechodů), které vedou ke zvýšení bezpečnosti dětí a potažmo všech občanů v problematických úsecích zvláště v okolí škol a školských zařízení (ZŠ se zapojují do projektu Bezpečné cesty do školy).

K bezpečnosti v dopravě značně přispívá také výuka na dopravním hřišti u základní školy Plamínkové, které spravuje Městská část Praha 4. Městská policie hl. m. Prahy zde zajišťuje v průběhu celého školního roku výuku dopravní výchovy pro žáky základních škol zřizovaných MČ Praha 4. Městská část se také podílí ve spolupráci s MP a BESIPem na každoroční Soutěži mladých cyklistů. Součástí jsou znalosti dopravních předpisů, které přispívají k větší bezpečnosti silničního provozu, a zdravotní péče.

Vzhledem k situaci na silnicích vyvstává potřeba programů pro řidiče, kde lze využít spolupráci s BESIPem v oblasti vzdělávání řidičů vozidel a ostatních účastníků silničního provozu.

K dalším aktivitám pořádaným městskou částí v oblasti prevence patří od roku 2008 obvodní kolo amatérské filmové soutěže Antifetfest, která se věnuje prevenci rizikového chování.

---

¹⁸ Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2019 byla na preventivní aktivity vyčleněna stejná částka jako v předchozím roce, a to 1,2 miliónu korun.

4.3. Preventivní programy pro seniory

V rámci prevence kriminality MČ Praha 4 každoročně realizuje přednášky, kurzy, volnočasové aktivity i pro seniory. Konkrétní témata se mění podle aktuálních potřeb a podmínek s cílem zvýšit informovanost před nejčastěji se vyskytujícími druhy kriminality páchané na seniorech a posílit motivaci k aktivnímu přístupu k zajišťování vlastní bezpečnosti a ochraně majetku.

Kurzy, které patří mezi účinné v rámci prevence kriminality, jsou mimo jiné zaměřené na finanční gramotnost, ochranu a obranu seniorů, jak se bránit manipulaci, ale i osobnostní rozvoj jako rozvoj paměti, rehabilitační cvičení, plavání a ostatní aktivity zaměřené na obnovení, udržení a rozvíjení duševních i fyzických sil.

Je důležité seniory co nejdéle udržet aktivně zapojené na pracovním trhu a integrované v sociálním prostředí. Pocit sounáležitosti, uplatnění a potřebnosti hraje významnou roli v hodnocení kvality života zvláště v seniorském věku. Aktivní zapojení seniorů ve společnosti rovněž pomáhá k udržení životní úrovně a k oddálení doby, kdy dochází k poklesu samostatnosti. Zároveň se tak oddaluje poptávka po sociálních službách ve formě podpory a asistence ve vlastním domácím prostředí nebo péče v pobytových zařízeních, jejichž kapacita je nedostačující.

Jako mimořádně úspěšné v rámci prevence sociálního vyčleňování se osvědčily akce, které propojují jednotlivé generace mezi sebou. Proti sociálnímu vyčleňování působí také Seniorweb na webových stránkách městské části Praha 4, který má hlavně informační funkci. Seniorům je také k dispozici bezplatná informační linka.

Městská část je zřizovatelem Ústavu sociálních služeb v Praze 4. Posláním Ústavu sociálních služeb v Praze 4 je podpora aktivního a důstojného života seniorů a zdravotně znevýhodněných občanů na území městské části Prahy 4 prostřednictvím poskytování pobytových, ambulantních, terénních sociálních služeb a poradenství.

MČ Praha 4 spolufinancuje svým spoluobčanům – žadatelům o tísňovou péči - náklady spojené s pořízením a instalací koncových zařízení tísňového připojení Areion¹⁹ v rámci terénní služby tísňové péče Života 90. Systém slouží k užívání telefonní služby tísňové péče pro seniory a zdravotně znevýhodněné občany

4.4. Aktivita pro osoby bez přístřeší a v krizové životní situaci

Pro společensky vyloučené osoby žijící na okraji společnosti (osoby bez přístřeší a další osoby v krizové životní situaci) městská část finančně podporuje sociální automobil - mobilní sociální službu, kterou provozuje z. s. Naděje. Pro poskytování této mobilní služby byly vybrány lokality na Spořilově a v Braníku.

Terénní pracovníci využívají pro projekt speciálně upravené a vybavené dodávkové auto. Základní materiální, zdravotnická pomoc včetně sociální práce se tak stávají pro lidi bez domova dostupnější. Služba vytváří lidem bez domova podmínky pro nastartování řešení jejich situace.

Základními zajišťovanými činnostmi v rámci terénní práce jsou: mapování území z hlediska pohybu cílové skupiny, navazování a udržování kontaktů s cílovou skupinou a postupné navázání cílové skupiny na pomoc poskytovanou v zařízeních - především v nízkoprahových denních centrech NADĚJE (U Bulhara a v Bolzanově ulici). Poskytování základního sociálního poradenství, materiální podpory (potravin, hygienické potřeby, ošacení) a pomoci při základním zdravotním ošetření přímo v terénu na území Prahy 4.

Součástí terénní práce je i prevence a osvětová činnost ve vztahu ke zdravotním a psychickým problémům, které dlouhodobý pobyt v nevyhovujících životních podmínkách s sebou přináší.

Bezdomovectví je synonymem pro extrémní sociální vyloučení. Jeho důsledkem i příčinou je chudoba. Současné poznatky upozorňují na to, že propad do bezdomovectví

---

¹⁹ Hlavním posláním tísňové péče Areion je snížit sociální a zdravotní rizika u seniorů a osob se zdravotním postižením. Služba přináší svým klientům pocit bezpečí a jistoty v jejich vlastním domácím prostředí. Zároveň zajišťuje, nebo zprostředkovává pomoc v krizových situacích, jako je zhoršení zdravotního stavu, pád, napadení a pocit osamělosti. V roce 2019 přispěla městská část zhruba dalším 20 seniorům na zapojení do systému Areion.

téměř nikdy nemá jednu příčinu. Důvody pro vznik bezdomovectví jsou tak velmi individuální, v čase proměnlivé a na začátku leckdy jen obtížně identifikovatelné.²⁰

Mimo terénní program pro bezdomovce městská část podporuje terénní programy pro osoby závislé na nelegálních návykových látkách, více v části II.

4.5. Opatření k omezování příležitostí k páchání trestné činnosti a negativních společenských jevů

V rámci řešení problematiky osob bez přístřeší jsou pravidelně monitorovány ve spolupráci s městskou policií, policií ČR a terénními pracovníky rizikové lokality na území MČ Praha 4. Vzhledem ke kumulaci osob bez přístřeší v opuštěných budovách dochází v jejich okolí často k narušování veřejného pořádku. Zásah PČR nebo MP má obvykle jen krátkodobý efekt, a proto MČ intenzivně hledá systematictější a dlouhodobější řešení. Ve spolupráci Odboru životního prostředí a dopravy a Odboru stavebního jsou vyzýváni majitelé opuštěných objektů, aby své objekty proti neoprávněnému vniknutí cizích osob dostatečně zajistili. Problematice se také věnuje Výbor pro bezpečnost.

Městská část v oblasti situační prevence spolupracuje s Policií ČR a MP HMP. Důležitou roli hrají také podněty občanů, městský kamerový systém a úprava a kultivace veřejných prostranství, zeleně a hřišť.

4.6. Spolupráce a podpora neziskových organizací

Neziskové organizace jsou obvykle koncovým realizátorem preventivních akcí. Městská část přispívá neziskovým organizacím v rámci dotačního řízení na podporu sportovních a tělovýchovných aktivit, na kulturní a spolkové činnosti, na prevenci bezpečnosti dětí a mládeže, rizikového chování dětí a mládeže a na podporu organizací zabývajících se snižováním rizik v oblasti protidrogové problematiky, v oblasti zdravotní a sociální, na podporu integrace cizinců a národnostních menšin, životního prostředí, na podporu rodinné politiky.

5. Cíle strategie

Obecný rámec cílů je dán strategickými a koncepčními dokumenty, které jsou systémově nadřazené obecní úrovni. Tím nejdůležitějším je koncepce pražská, která vychází ze

---

²⁰ *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020*, Vláda ČR (c) 2009-2019, dostupné na <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Koncepce-prevence-a-reseni-problematiky-bezdomovectvi-v-CR-do-roku-2020.pdf>.

strategie národní. Cíle městské části pak reagují na oblasti, které může z hlediska svého postavení MČ ovlivnit. Mezi specifické cíle patří konkrétní aktivity, které by se měly stát prioritami pro období platnosti této strategie.

Není v možnostech jediného subjektu zajistit vlastní či cizí bezpečnost. Jednotlivé subjekty (ministerstva a další státní orgány, Policie ČR, krajské a obecní samosprávy, obecní policie, neziskové organizace, fyzické i právnické osoby) mají v systému své vymezené odpovědnosti, působnosti a s tím související oprávnění, která mohou působit nejúčinněji právě tehdy, pokud se spojí a své možnosti tak znásobí (Národní strategie prevence kriminality v ČR, 2016-2020).

5.1. Obecné cíle

Obecné cíle a priority vyplývající z Koncepce prevence kriminality hlavního města Prahy:

- Zvyšování pocitu bezpečí občanů
- Snižování rozsahu a závažnosti kriminality
- Zkvalitňování systému prevence kriminality - koordinace, financování, informovanost
- Posilování odpovědnosti občanské veřejnosti za vlastní bezpečí a ochranu majetku
- Zajištění stabilních finančních prostředků, a to i na rekonstrukci, modernizaci a rozvoj objektů ve správě MČ Praha 4, které využívají Policie České republiky a Městská policie hl. m. Prahy.

5.2. Cíle městské části Praha 4

Městská část chce přispívat ke zkvalitňování systému prevence kriminality s důrazem na informovanost, koordinaci a finanční zajištění preventivních aktivit pro občany městské části Praha 4. Snaží se také posilovat odpovědnost občanů za vlastní bezpečí a ochranu majetku, a to ve spolupráci s Policií ČR, Městskou policií hl. m. Prahy, Hasičským záchranným sborem ČR, státními orgány i neziskovým sektorem.

Z analýzy pocitů bezpečí (IPSOS 2018) vyplývá, že občané jsou nejméně tolerantní k osobám bez přístřeší a osobám závislým na návykových látkách. Stále převládají postoje, že si „za to mohou sami“. Je nicméně nutné na problematiku bezdomovectví a závislostí nahlížet skrze moderní pojetí těchto společenských jevů a pomocí zvýšení informovanosti měnit dlouho zažitá myty, jež ve společnosti přetrvávají.

Četné výzkumy dokazují, že kriminalita má tendenci se koncentrovat, a to nejen ve vztahu k určitým oblastem, ale i k určitým cílům/obětem. Proto je vhodné zaměřit se na

nejohroženější skupiny. Těmi jsou děti a mladiství, senioři, znevýhodnění občané a ostatní, kterým hrozí sociální vyloučení, a osoby v nepříznivé životní situaci. Smyslem je zabránit tomu, aby se nestali obětí nebo aby sami nezačali páchat trestnou činnost.

Při plánování preventivních programů směřujících na starší spoluobčany je nutné přihlídnout ke skutečnosti, že aktivní způsob života působí pozitivně na zdraví a psychiku seniorů. Důležitý je také pocit uplatnění a potřeby. Kromě zvýšení flexibility pracovních podmínek k tomu přispívá i celoživotní vzdělávání, ke kterému městská část přispívá rozmanitými kurzy pro seniory. Možnost zůstat v domácím prostředí co nejdéle se pak projevuje v nárůstu sdílené péče rodiny a sociálních služeb.

U kriminality dětí a mladistvých se dlouhodobě projevuje snížení podílu trestné činnosti, ale jako negativní jev je pozorovaná narůstající brutalita útoků. Velkým problémem zároveň zůstává vysoké zastoupení mladých pachatelů z prostředí sociálně vyloučených lokalit a ze státní ústavní péče. Velmi často jsou pak tito pachatelé také pod vlivem alkoholu či jiných drog (Strategie prevence kriminality v ČR 2016–2020).

Mezi fenomény moderní doby, na které je třeba reagovat, patří problematika kyberprostoru. Se vzrůstajícím počtem uživatelů (především mladých lidí/dětí) rostou také hrozby a rizika spjaté s užíváním internetu a především sociálních sítí. Je zde nebezpečí odcizení soukromých dat, či dokonce digitální identity jednotlivců. Setkáváme se s nízkou digitální gramotností koncových uživatelů, jimž chybí základní povědomí o běžných metodách zneužití dat, počítačových útoků.

Aby byla prevence co nejúčinnější, je nutné s preventivními aktivitami začít co nejdříve, samozřejmě způsobem odpovídajícím věku a zkušenostem cílové skupiny. Zároveň je třeba, aby preventivní aktivity směřovaly jak na děti a mládež, tak jejich rodiče a širokou veřejnost.

Z těchto informací vyplývají následující cíle.

- Realizace preventivních programů pro děti a mládež včetně škol a školských zařízení:
  - podporovat komplexní programy specifické primární prevence a volnočasové aktivity pro děti a mládež
  - reagovat na aktuální potřeby, zvl. selektivní prevence a krizové intervence na školách a školských zařízeních
  - podporovat v činnosti školní metodiky prevence a koordinátorky prevence na MŠ, včetně jejich vzdělávání

- rozšířit záběr preventivních aktivit o moderní hrozby a rizika, jako jsou netolismus, kyberkriminalita, extremismus, narůstající agrese, zadlužování
- Podpora služeb sociální péče pro osoby ohrožené sociálním vyloučením včetně seniorů a osob bez přístřeší:
  - realizovat preventivní akce, plnit informační úlohu, podpořit finanční zajištění soc. služeb při eliminaci faktorů vedoucích k sociálnímu vyloučení a jejich rozšíření dle aktuální potřeby
- Komunikace s veřejností
  - reagovat na podněty a návrhy týkající se kriminality
  - posilovat právní vědomí občanů a podporovat veřejnost k zapojení do řešení prevence kriminality
  - zvyšovat informovanost občanů o možnostech ochrany před trestnou činností a zvyšování odpovědnosti za vlastní bezpečí
- Spolupráce s preventivními odděleními PČR a MP
- Omezování příležitostí k páchání trestné činnosti
  - zajišťovat údržbu, čistotu a pořádek na území MČ Praha 4, úpravu zeleně, komunikací v zeleni, veřejných ploch a funkčnost veřejného osvětlení
- Vytipování lokalit s největším výskytem osob bez přístřeší, opuštěných budov a zintenzivnit úsilí na jejich zajištění
  - zaměřit se na efektivní eliminaci squatů
- Vliv na nápad trestné činnosti
  - mapovat a sledovat místa s nápadem trestné činnosti, drogových přestupků a dalších deliktů pro efektivnější plánování preventivních opatření
  - revitalizovat a upravit riziková a nepřehledná místa zatížená kriminalitou.
  - renovace veřejného osvětlení v rizikových lokalitách
- Informování občanů o možnostech ochrany před trestnou činností
- Spolupráce prostřednictvím Výboru pro bezpečnost a jednotlivých odborů s PČR, MP i NNO na všech úrovních při řešení aktuálních podnětů občanů

v oblasti prevence kriminality, předávat informace mezi subjekty prevence kriminality a občany

- Městský kamerový systém (MKS)
  - působit na HMP, aby byl kamerový systém efektivněji využíván
- Spolupráce s podnikatelskými subjekty, které chtějí své možnosti a know-how
- v oblasti prevence kriminality využít i k veřejně prospěšným účelům.
- Usilovat o získání prostředků na prevenci kriminality z jiných zdrojů

5.3. Specifické cíle

- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež na území MČ
  - usilovat o vznik nízkoprahového zařízení nebo mobilní formy
- Prevence zaměřená na rizika kyberprostoru
  - kurzy, školení, semináře, konference pro školy zaměřené na žáky, pedagogy, rodiče i veřejnost
- Spolupráce s podnikatelským sektorem, zejména při možnostech oborových praxí pro mladistvé
- Mapa pomoci
  - aktualizace katalogu sociálních služeb
  - vytvoření a zveřejnění seznamu kontaktních míst
- Modernizace a aktualizace kamerového systému na území MČ Praha 4
  - prioritou převod analogových kamer na IP kamery
  - působit na hlavní město Prahu, aby vyčlenilo finanční prostředky na modernizaci páteřních bodů a kamer na území MČ Praha 4
- Vzdělávání seniorů a ohrožených skupin obyvatel
  - podpořit vzdělávání a rozšířit nabídku kurzů pro seniory
- Služba Areion pro seniory (popis služby výše kap. 4.3.)
  - navýšit počet zapojených seniorů

- Projekt Seniorská obálka²¹
  - zapojit se a podpořit projekt
- Legální graffiti
  - zajistit nové plochy
- Usilovat o zvýšení počtu strážníků v Praze 4 a zmenšit okrsky
- Problematika ubytoven
  - spolupracovat s PČR při kontrolách ubytoven a hostelů na území MČ Praha 4
- Průjezdnost komunikací a dopravní obslužnost
  - při rekonstrukci a renovaci komunikací dbát na průjezdnost pro složky IZS

5.4. Způsob vyhodnocení

- Počet a zpětná vazba (reference) z realizovaných projektů a aktivit
- Statistické zprávy Policie ČR, Městské policie, terénních pracovníků
- Statistická data ČSÚ, mapa kriminality HMP
- Průzkumy veřejného mínění

6. Závěr

Městská část Praha 4 je nejlidnatější částí hlavního města, z toho důvodu je zasažena značným nápadem trestné činnosti a musí se potýkat s problémy v oblasti společensky nežádoucích jevů. Přestože v posledních letech dochází ke snižování nápadu trestné činnosti, je třeba v trendu pokračovat a prohlubovat spolupráci mezi všemi zúčastněnými subjekty v prevenci kriminality.

Z hlediska primární prevence je nutné reagovat na nejnovější hrozby, zvláště na rizika kyberprostoru, kde by měla fungovat větší osvěta u všech cílových skupin. Zvláště zranitelní jsou pak děti, mládež a senioři.

---

²¹ Seniorská obálka je projekt, který každému zúčastněnému seniorovi na lednici u něj doma zajistí základní údaje pro případ zdravotní krize, kolapsu. Informace jsou určeny pro zdravotníky nebo jiné pomáhající osoby, které vstoupí do bytu za účelem pomoci seniorovi v krizi. (Příkladem může být ztráta vědomí, pád atd.)

V souvislosti s nárůstem agrese a násilí ve společnosti je nutné připravit se na možné důsledky. Podpora volnočasových aktivit a zřízení nízkoprahového zařízení, které by ideálně pokrylo i terénní službu, by do budoucna mohlo značně pomoci.

Důležitou součástí prevence je pak zapojení široké veřejnosti, a to zvláště při zvyšování odpovědnosti za vlastní zdraví a majetek a spolupráce s podnikatelskou sférou při začleňování mladistvých a mladých dospělých do pracovního procesu.

Riziko sociálního vyloučení ze společnosti hrozí zejména seniorům, jakýmkoliv způsobem znevýhodněným lidem včetně sociálně slabých, lidem s duševní poruchou, závislým a v neposlední řadě osobám bez domova.

Pro efektivnější plnění úkolů a cílů plynoucích ze Strategie je nutná spolupráce jak jednotlivých odborů v rámci úřadu MČ Praha 4, tak i veškerých subjektů zapojených do prevence kriminality mimo něj, zejména s hlavním městem Prahou.

Strategie prevence kriminality a prevence závislostního chování včetně protidrogové politiky nabývá účinnosti dnem jejího schválení usnesením Zastupitelstva městské části Praha 4.

II. Strategie prevence závislostního chování a protidrogové politiky

1. Úvod

Strategie prevence závislostního chování na místní úrovni se opírá o koncepci protidrogové politiky HMP na období 2014–2020 a Národní strategii prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na léta 2019–2027 (NSP).

Na obecní úrovni materiál plní roli strategického dokumentu, který určuje směřování politiky MČ Praha 4 v oblasti závislostí. Obsahuje nejen teoretická východiska, ale ukazuje aktuální potřeby, cíle a postupy v protidrogové politice na území městské části, a reflektuje získané zkušenosti, hodnocení předchozí strategie a současný stav vědeckého poznání zvláště v rámci adiktologie.

Dokument městské části vychází z dat Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti (NMS), Výročních zpráv o stavu ve věcech drog a hazardním hraní, pravidelných zpráv terénních pracovníků pro osoby závislé na nelegálních drogách, z informací ze zpráv od Policie ČR a MP, z mezinárodní výzkumné studie o zdraví a životním stylu dětí a školáků (HBSC 2014), evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD 2016), mezinárodní studie zaměřené na zkoumání problematiky online rizik a bezpečnosti na internetu u dětí v Evropských státech EU Kids Online IV a šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze Pražského centra primární prevence (2018).

2. Základní principy a východiska

Závislost je termínem s dlouhou historií a proměnami v používání. V současné době se vychází z konceptu závislostního chování jako komplexního a mnohohrstevného jevu s řadou vzájemně se ovlivňujících potenciálních rizik pro jedince i společnost. Jde o negativní dopady, které působí na zdravý vývoj jedinců i společnosti v sociální, zdravotní, trestněprávní, bezpečnostní a ekonomické rovině (NSP 2019–2017).

Závislostní chování není věcí vůle a nedá se ovlivnit pouze rozhodnutími jedince nebo výchovou a prevencí. NSP hledí na problematiku skrz bio-psycho-socio-kulturní model závislosti a takový pohled vyžaduje interdisciplinární řešení a mezioborovou spolupráci.

Nelze předpokládat, že se lidé nebudou chovat návykově. Je proto třeba se na to připravit a najít způsoby, jak minimalizovat škody. Princip harm reduction (snižování škod, HR) patří již řadu let do české protidrogové politiky v oblasti nelegálních drog a tvoří jeden

ze čtyř pilířů národní strategie, ale nedaří se jej rozšířit efektivně směrem k legálním drogám. Hlavní oblasti politiky v oblasti závislostí jsou:

- Prevence
- Minimalizace rizik a škod/harm reduction
- Léčba a resocializace
- Regulace trhu a poptávky

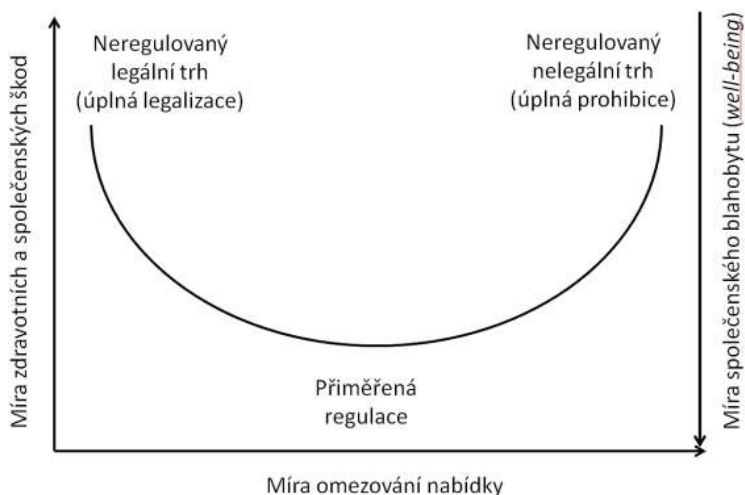
Aby byly intervence v těchto oblastech účinné, uvádí národní strategie i neméně důležité okruhy, kterými jsou:

- Koordinace a spolupráce
- Financování
- Monitoring, informace, výzkum, evaluace
- Mezinárodní závazky a spolupráce, dobrá praxe, zkušenosti

Politika v oblasti závislostí by měla být postavená na reálných cílech, vědecky ověřených opatřeních a ctít vyvážený přístup nejen mezi svobodou jednotlivce a ochranou společnosti, ale také mezi represivními a preventivními opatřeními.

Znázornění vztahu mezi mírou prohibice a volným trhem ukazuje graf 4. Závislost míry zdravotní a společenské škodlivosti užívání návykových látek (NL) na míře přísnosti regulace má podobu křivky ve tvaru písmene U. Neregulovaný volný trh na jedné straně a přísná prohibice na straně druhé jsou spojeny s vysokými zdravotními a společenskými škodami. Nejnižší škody a nejvyšší míra well-being (společenského blahobytu) jsou spojeny s přiměřenou regulací nabídky na nejnižším bodě.

Graf 4: „U“ křivka závislosti škodlivosti užívání návykových látek a well-being na míře prohibice (upraveno NMS podle Transform Drug Policy Foundation, 2013, Alice Rap, 2014, Anderson a kol., 2017, Global commission on drug policy, 2018)

Sociální, společenské, ekonomické, bezpečnostní dopady fenoménu užívání návykových látek a ostatních závislostí byly odhadnuty za rok 2016 přes 56 mld. Kč²², a proto se městská část chce systematicky věnovat oblasti prevence a snižování rizik.

Odhaduje se, že rok jednoho uživatele na ulici přijde společnost na 1 mil. Kč (v důsledku negativních sociálních důsledků užívání drog), rok vězení stojí asi 500 tis. Kč, naproti tomu rok pobytové léčby jednoho závislého stojí asi 300 tis. Kč (15–20 % z toho si hradí sám), rok substituční léčby stojí ještě méně. Navíc zde patří ještě úspory po návratu léčených uživatelů drog z léčby, kdy začnou pracovat a svůj dluh společnosti splácet.²³

Bez prevence se zatím nikomu nepodařilo jakýkoliv jev ve společnosti účinně zredukovat. Zvýšenou pozornost je nutné věnovat ochraně dětí a mladistvých, kteří tvoří obzvláště zranitelnou skupinu.

2.1. Novodobé závislosti, trendy

Novodobé závislosti si vyžádaly revizi původního pojetí protidrogové politiky, která se stala nepřehlednou a nejasnou pro zařazení moderních trendů v oblasti závislostního chování. Mluvíme zde převážně o rozšíření problematiky o hazardní hraní a jiné nelátkové závislosti. Světová zdravotnická organizace uznala závislost na hraní her za psychickou poruchu v roce 2018.

Je nutné reagovat na nové trendy a hrozby, kterými v oblasti primární prevence zvláště ve školách a školských zařízeních jsou elektronické cigarety a závislost na sociálních sítích, hraní, mobilech tzv. netolismus, rizika kyberprostoru, se kterými souvisí i nízká počítačová gramotnost a kyberšikana.

Z širšího hlediska stále tvoří problém společensky tolerované užívání alkoholu, které způsobuje posunutí prahu právě u nejohroženějších skupin, jako jsou děti a mládež.

Na otevřené drogové scéně se pohybují především injekční uživatelé, obvykle se jedná o osoby bez přístřeší, které nejčastěji kombinují svou primární drogu s jinou nebo jinými.

Dle odborníků z terénních programů pro osoby závislé na nelegálních látkách se také změnila i kriminalita, které se uživatelé dopouštějí. Páchají tzv. zaopatřovací kriminalitu,

---

²² MLČOCH, T., CHADIMOVÁ, K., DOLEŽAL, T.: Společenské náklady konzumace alkoholu v ČR. Praha: iHeta 2019

²³ Zpráva o vyhodnocení dotačních programů financovaných z rozpočtu Úřadu vlády ČR za rok 2015, Úřad vlády ČR, Vláda ČR (c) 2009-2019, dostupné na <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/dotace/Zprava-o-vyhodnoceni-dotacnich-programu.pdf>

kteřá se v důsledku sofistikovanějších bezpečnostních systémů přesunula od násilné trestné činnosti a vloupání k drobné majetkové trestné činnosti a žebrotě. Problémoví uživatelé stárnou, jsou nemocnější, chudší a rezignovanější.

Pro mladé lidi není atraktivní obraz uživatele z otevřené drogové scény, který je na sociálním a ekonomickém dně. Proto se stává fenoménem tzv. kontrolovaná závislost v rámci uzavřené drogové scény, kdy uživatelé berou drogy v takovém množství, aby byli schopní ve společnosti fungovat. Drogy se prodávají přes známé a v prostředí noční zábavy.

2.2. Legislativní změny

Z legislativního hlediska je nutné zmínit zákon č. 65/2017 Sb o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nahradil zákon č. 379/2005 Sb.

Zásadní změnou bylo zavedení plošného zákazu kouření ve vnitřních prostorách provozoven stravovacích služeb. Výjimku tvoří elektronické cigarety a vodní dýmky.

Zákon také umožňuje obcím pomocí vyhlášek regulovat kouření i používání elektronických cigaret v blízkosti škol a zařízení pro osoby mladší 18 let a prodej a konzumaci alkoholických nápojů na místech či akcích.

Vyhláška zakazující pití na veřejných prostranstvích začala platit v roce 2008²⁴. Mimo jiné vyjmenovává místa, kde zákaz platí a od roku 2008 byla několikrát novelizována²⁵. Naposledy v roce 2013²⁶, kdy došlo k rozšíření konkrétních lokalit a jejich okolí.

Alkohol se mimo jiné nesmí pít na veřejných prostranstvích nebo jejich částech vyjmenovaných ve vyhlášce a jejích novelizacích, dále v okruhu 100 metrů od stanic metra, škol, školských a zdravotnických zařízení, dětských hřišť a pískovišť, nástupišť veřejné dopravy.

Výrazným způsobem zasáhl zákon do problematiky testování přítomnosti návykových látek ve školském prostředí. Díkce zákona nyní umožňuje uplatnit výzvu a provedení orientačního vyšetření u dítěte (osoby do 18 let věku) v případě důvodného podezření z ovlivnění návykovou látkou jen příslušníku Policie ČR, Vězeňské služby nebo strážníku městské či obecní policie. Pedagogický pracovník (školní metodik prevence nebo jiná ředitelem pověřená osoba) dle výkladu MŠMT již není oprávněn vyzvat žáka, aby se

---

²⁴ Obecně závazná vyhláška č. 12/2008 Sb hl. m. Prahy

²⁵ Obecně závazná vyhláška č. 7/2010 Sb hl. m. Prahy

²⁶ Obecně závazná vyhláška č. 11/2013 Sb. hl. m. Prahy

podrobil orientačnímu vyšetření. V dané záležitosti bohužel panuje řada výkladových i praktických nejasností.

Na trend větší atraktivity elektronických cigaret reagovala vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 37/2017 Sb. s účinností od března 2018, která upravuje požadavky na složení, vzhled, jakost a vlastnosti elektronických cigaret a náplní.

Důležitým precedentem bylo také rozhodnutí ústavního soudu v roce 2018 ohledně práva na dostupnost služeb sociální péče pro osoby nacházející se v nepříznivé životní situaci, které je relevantní i pro osoby se závislostí. V praxi to znamená, že osoby se závislostí mají právo na služby sociální péče a ty jim mají být dostupné.

V roce 2018 tak nedošlo ke změně právních norem bezprostředně upravujících vlastní trestní odpovědnost pro drogové trestné činy, s výjimkou průběžných úprav seznamu návykových látek formou nařízení vlády (přidáno 74 chemických substancí z rozličných skupin, zejména syntetické kanabinoidy, kathinony, opioidy a benzodiazepiny).

Od 1. ledna 2017 jsou účinné zákon o hazardních hrách (ZHH) a zákon o dani z hazardních her, které nahradily zákon o loteriích a jiných podobných hrách (ZoL). ZHH změnil systém povolování provozování hazardních her a jejich kontroly. ZHH rovněž zavedl řadu opatření směřujících k prevenci rozvoje a snížení dopadů problémového hráčství. Od 1. 1. 2017 byla rovněž zavedena regulace reklamy na hazardní hraní.

2.3. Situace v oblasti závislostí

Podle dat NMS (Výroční zpráva ve věcech drog za rok 2017) vyplývá, že v České republice jsou 2 milióny denních kuřáků starších 15 let, 1,6 miliónu uživatelů denních konzumentů alkoholu, 885 tisíc osob v ČR zneužívá sedativa a hypnotika, 13 % 16letých studentů kouří cigarety, 12 % pravidelně konzumuje nadměrné dávky alkoholu a 32 % má zkušenost s užitím konopných látek. Mezi problémové uživatele pervitinu a opioidů spadá odhadem 47,8 tisíce (91,4 % užívá injekčně). 39 tisíc uživatelů drog je v kontaktu s nízkoprahovými programy, 37 tisíc s ambulantními programy, v substituční léčbě je registrováno pouhých 2,5 tisíce uživatelů opioidů. Navzdory těmto číslům se výrazně nezvyšují počty nakažených HIV ani VHC (virová hepatitida C).

Mezi problémovými uživateli drog je nejrozšířenější užívání pervitinu a buprenorfinu, heroinu a opioidních analgetik. Míra injekční aplikace je podle NSP nad evropským průměrem.

Výsledky realizovaných školních studií²⁷ v ČR ukazují pokles kouření cigaret i konzumace alkoholu ve školní populaci včetně zkušeností s nelegálními drogami. Nicméně míra užívání konopných látek patří mezi nejvyšší v Evropě (NSP 2019-2027). Aktuálně roste riziko problémového hraní v on-line světě. Podle průzkumu je 22 procent dětí ve věku od 9-17 let o víkendu online sedm a víc hodin denně.²⁸

Odborná veřejnost dlouhodobě upozorňuje na rizikové chování v online světě nebo jinak řečeno v kyberprostoru. Sem patří veškeré formy kyberšikany, problematika bezpečnosti v kyberprostoru, rizika spojená s užíváním novodobých technologií, kyberkriminalita a další. Mezi novodobé závislosti se dostává i závislost na digitálních technologiích. Je žádoucí podpořit školy při prevenci zneužívání a nadužívání mobilních zařízení dětmi a mládeží, zvláště o přestávkách.

2.3.1. Stav ve věcech drog a závislostí na městské části Praha 4

Na úrovni škol klesá míra užívání statisticky nejvýznamnějších návykových látek (ESPAD 2016), ale obecně narůstají novodobé problémy spojené s moderními technologiemi, jako jsou mobily a fenomén internetu. Objevuje se také vyšší míra agresivity u školních dětí, snižuje se věk, kdy je třeba krizových intervencí event. selektivních prevencí už v posledním roce mateřských škol.

Ve školní populaci v Praze konzumace návykových látek také pomalu klesá. V posledním šetření rizikového chování dětí a mládeže²⁹ v Praze patřily mezi nejčastější rizika pro děti na druhém stupni základních škol (ZŠ) a středních školách (SŠ) tabák, alkohol a marihuana.

Z pravidelných setkání se školními metodiky prevence vyplývá, že závislostmi na hrách, sociálních sítích, mobilech a on-line světě obecně se potýká každá škola. Zakomponování zákazu používání mobilů do školních řádů nepodpořila Česká školní inspekce jako neodůvodněný zásah do soukromého vlastnictví dětí.

I v obecné populaci patří mezi nejčastější užívané návykové látky tabák, alkohol a následně konopné látky. Hlavní roli v tom hraje poměrně vysoká společenská tolerance k legálním drogám a jejich dostupnost.

---

²⁷ Výzkumná studie o zdraví a životním stylu dětí a školáků, HBSC, 2014; Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách, ESPAD - Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost, 2016

²⁸ EU Kids Online IV, MU Brno, 2018 - Mezinárodní studie zaměřená na zkoumání problematiky online rizik a bezpečnosti na internetu u dětí v Evropských státech.

²⁹ Šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze, Pražské centrum primární prevence, 2018

V oblasti hazardu, tedy heren a kasin, stále panuje na městské části politika nulové tolerance.

U problémových uživatelů drog podle informací terénních programů jsou nejrozšířenější pervitin a preparáty substituční léčby. Je patrný přechod od drahých opiátů k levnějším preparátům substituční léčby. Rozostřuje se také určení hlavní drogy ve prospěch kombinací.

V roce 2017 došlo k navýšení počtu týdenní dotace pro terénní programy a od té doby se zdá být kapacita dostačující. Situace je stabilní. Nejrizikovější se zdá být oblast kolem kolejí v Nuslích, nám. Bratří Synků, Budějovické a okolí stanic metra.

V Nuslích se podle odhadů vyskytují spíše uživatelé opiátů starší 35+, ve vnitroblokových partiích na Budějovické se jedná o mladší pervitinové a alkoholové uživatele. Tyto skupiny byly v dané lokalitě značně eliminovány pravděpodobně i díky revitalizaci parku Humpolecká.

V minulých letech se podařilo, díky nekompromisní likvidaci squatů zlepšit bezpečnostní situaci v dalších lokalitách (Boleslavova, pod Stárkou, Adamovská). V roce 2019 započala demolice dlouho problematického objektu na Znojemské. Tento trend je třeba zajistit i do budoucna. Na vyřešení stále čeká, bývalé rehabilitační středisko Na Strži či objekt bývalých jeslí Nad Ondřejovem.

3. Aktivity v oblasti prevence závislostního chování

Prioritami MČ Praha 4 v oblasti prevence závislostního chování je primární prevence, zajištění terénních programů pro osoby závislé a politika nulové tolerance v oblasti hazardního hraní a patologického hráčství.

Efektivita primární prevence je poměrně špatně měřitelná, nicméně odborníci se shodují na tom, že mezi účinné formy patří:

- kontinuální a komplexní programy
- interaktivní programy
- programy, které pomáhají žákům čelit sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládání úzkostí a stresu – dovednosti pro život

Jako neúčinná prevence jsou označovány programy samostatně realizované, jednorázové, pouhé předávání informací, zastrašování a citové apely.

3.1. Prevence ve školách a školských zařízeních

MČ Praha 4 je zřizovatelem 21 základních, 23 mateřských a jedné střední odborné školy. Značnou měrou se přitom zapojuje do oblasti primární prevence ve školách a školských zařízeních. Prostřednictvím odboru školství, prevence a rodinné politiky funguje velmi dobře komunikace a spolupráce mezi školami, úřadem MČ Praha 4 a Pedagogicko-psychologickou poradnou.

Školy mají vytvořený plán prevence, jehož tvorbu a realizaci koordinuje školní metodik prevence. Zodpovědnost za systém prevence na škole nese ředitel/ka. Školy zřizované MČ Praha 4 jsou podporovány k čerpání dotací z MHMP, je jim poskytována metodická podpora při řešení rizikového chování. Spolupráce je nastavena i s preventivními odděleními policie ČR i MP.

Školám je také poskytován každý rok příspěvek na prevenci, který mohou využít podle vlastních aktuálních potřeb. V posledních letech je využíván zvláště na krizové intervence, selektivní prevenci nebo konkrétní preventivní programy.

V oblasti závislostního chování jsou pro školní metodiky a metodiky prevence organizovány kurzy a semináře, pravidelná setkání pro sdílení dobré praxe a spolupráce je velmi dobře nastavena s Pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 1, 2 a 4 (PPP). Městská část se snaží podporovat aktivity škol, jako jsou adaptační výjezdy, růstové skupiny, komplexní programy primární prevence, motivační příspěvky preventistům ve školách a školkách, vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže, intervence při řešení rizikového chování.

MČ se snaží motivovat školy a zvláště školní metodiky a metodiky prevence ke specializačnímu studiu a k zapojení do systému výkaznictví preventivních aktivit, na jehož rozvoji a uvádění do praxe spolupracuje Národní ústav pro vzdělávání, Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Mezi podporované tematické oblasti patří ty, které z průzkumů vycházejí jako nejohroženější. Městská část se soustředí na látkové závislosti a moderní technologie. Mezi nejrozšířenější rizika patří tabák, alkohol a marihuana. Oslovení s nabídkou programu na téma drogy a netolismus byli i rodiče, ale zatím jen s malým účinkem.

Jedním z nejúspěšnějších programů prevence, který školy kvitují, je program zážitkové pedagogiky na téma kyberšikana, který MČ podporuje finančně.

Z informací ze škol vyplývá, že mezi aktuální problémy patří:

- Elektronické cigarety
- Alkohol, konopí
- Moderní technologie
- Finanční negramotnost
- Stres a jeho zvládání, tedy dovednosti pro život
- Zvyšující se agresivita, násilí

Vzhledem k množství problémů, které v rámci rizikového chování řeší už i instituce předškolní výchovy, byly preventivní aktivity rozšířeny i do mateřských škol.

V mateřských školách byly určeny koordinátorky prevence. Účastní se pravidelných setkání s protidrogovou koordinátorkou, seminářů na téma prevence, intervizí, které jim poskytují podporu i rozšíření znalostí při řešení rizikového chování dětí. Spolupracují také s PPP při řešení rizikového chování.

3.2. Hazard

Praha 4 výrazně omezovala hazard a jeho propagaci již od roku 2011. V roce 2015 vyšla v platnost novela vyhlášky č. 10/2013 Sb. hl. m. Prahy o nulové toleranci hazardu ve čtvrté městské části a dále byly výrazně omezeny provozovny ve zbytku metropole.

Od roku 2016 nebyla prodloužena ani udělena žádná licence další provozovně. Hernám skončí povolení ministerstva financí na provozování jednotlivých hracích automatů nejpozději v roce 2019, nicméně pokračuje tlak na provozovatele a boj s nelegálními hernami. Pravomoc kontrolovat dodržování regulace hazardu a postihovat její ignorování získala s účinností zákona o hazardních hrách Celní správa³⁰. Mnoho technických herních zařízení bylo zabaveno včetně nelegálního zisku z jejich provozování.

3.3. Harm reduction

Minimalizace rizik a škod označuje koncepce, programy a činnosti směřující primárně k minimalizaci nepříznivých zdravotních, sociálních a ekonomických dopadů užívání legálních a nelegálních psychoaktivních látek, aniž by nutně docházelo ke snižování

---

³⁰ Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, s účinností 1. ledna 2017 nahradil loterijní zákon z roku 1990.

jejich spotřeby. HR je prospěšné nejen pro uživatele návykových látek, ale i pro jejich rodiny a tím také pro celou společnost (IHRA, 2010)³¹.

Mezi priority městské části stále patří spolupráce s terénními pracovníky pro osoby závislé na nelegálních látkách, kteří kromě nabídky sociálních a zdravotnických služeb a výměny materiálu provádějí monitoring situace v oblasti závislostí na území městské části. Harm reduction služby spočívají ve snižování a minimalizaci škod způsobených užíváním drog a zabývají se také ochranou celé společnosti před nežádoucími dopady závislých uživatelů.

Na území městské části zajišťují terénní služby pro injekční uživatele návykových látek organizace Progressive a Drop IN. V roce 2018 došlo na území městské části v meziročním srovnání ke zvýšení počtu kontaktů klientů terénních programů pro uživatele NL. K největšímu počtu kontaktů dochází tradičně v oblasti Nuslí, konkrétně kolem nám. Bratří Synků, kolem trati a parku Na Květnici, dále na Budějovické a kolem Branického náměstí. Počet kontaktů závisí na ročním období a zániku přechodných prázdných obydlí a provizorních přístřeší během sledovaného období.

Věk uživatelů NL se na MČ Praha 4 podle zástupců terénních programů liší podle lokality. Starší klientela v Nuslích odpovídá celorepublikovému věkovému průměru uživatelů. Mladší uživatelé se pohybují kolem Budějovické (2530 let). Dvě třetiny klientů terénních programů na MČ Praha 4 tvoří muži, což odpovídá datům NMS v oblasti klientů adiktologických programů za rok 2017.

Mezi nejčastěji užívané látky v roce 2018 patřil buprenorfin (Subutex, Subuxone), pervitin a heroin. Tyto látky byly často kombinovány s užíváním alkoholu či byla přítomna závislost na více NL zároveň.

Nejvíce exponované oblasti kolem trati v Nuslích, nám. Bratří Synků a okolí Budějovické jsou monitorovány terénními pracovníky pravidelně, dále se zaměřují na okolí stanic metra, katastrální území Braník, Novodvorskou a reagují na aktuální potřebu monitoringu na základě podnětů občanů, PČR, MP, Výboru pro bezpečnost.

Terénní pracovníci kromě kontaktů se závislými osobami, výměny materiálu a ošetření sbírají pohozený infekční materiál, čímž přispívají k větší bezpečnosti a ochraně zdraví

---

³¹ IHRA (2010). *What is Harm Reduction? A position statement from the International Harm Reduction Association*. London, UK: IHRA.

občanů na území MČ. Za rok 2018 na území městské části sebrali přes 2000 stříkaček nebo částí injekčního materiálu.

Obě organizace (Progressive o.p.s. a Drop In o.p.s.) jsou podporovány z finančních zdrojů městské části, v roce 2019 se pro oba terénní programy změnil systém z jednoleté podpory na víceletou, čímž se MČ zasloužila o stabilnější financování služby. Schváleny byly dotace na tříleté období v oblasti terciální protidrogové prevence.

Mezi důležité výstupy terénních pracovníků neziskových organizací patří pravidelný monitoring městské části. S jeho výsledky je seznamován Výbor pro bezpečnost, kam jsou také zástupci organizací pravidelně zváni, a následně členové Zastupitelstva MČ Praha 4 prostřednictvím zpráv z Výboru pro bezpečnost.

V oblasti snižování rizik figuruje také MP, která provádí sběr odhozených použitých stříkaček a jejich částí, zajišťuje likvidaci a monitoruje místa výskytu. Za rok 2018 sebrali strážníci na území MČ Praha 4 přes 1100 stříkaček.

3.4. Finanční zajištění

Financování preventivních aktivit a opatření je zajištěno z rozpočtu jednotlivých kapitol, z grantových řízení, vlastních dotačních programů a eurofondů.

Městská část poskytuje značné prostředky na prevenci kriminality, protidrogové politiky, prevenci v oblasti bezpečnosti dětí a mládeže, rizikového chování dětí a mládeže a na podporu organizací zabývajících se snižováním rizik v oblasti protidrogové problematiky ze svého rozpočtu, částečně jsou vypisována dotační řízení na podporu různorodých preventivních aktivit.

V rámci programů jsou vypisovány tituly jednoleté a víceleté. Víceleté dotační tituly podporují terénní programy pro osoby závislé na nelegálních drogách, substituční programy a další služby v rámci protidrogové prevence.

V rámci dotačních programů podporuje MČ také adiktologické ambulantní služby.

Projekty v rámci dotačního řízení na MČ Praha 4 posuzuje tematicky příslušná komise či výbor, grantová komise, Rada městské části a schvaluje je Zastupitelstvo Městské části Praha 4.

Prevence ve školách je dlouhodobě podfinancovaná, na což upozorňuje i aktuální Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027. Městská část se snaží preventivní programy podporovat a každoročně uvolňuje

prostředky přímo ze svého rozpočtu. Tento systém zajišťuje stabilitu ve financování, kontrolu nad programy i organizacemi, které tak obohacují plán prevence na každé škole. Mimo to jsou školy motivovány, aby využívaly nabídky grantů zvl. z magistrátu HMP a MŠMT, k čemuž je jim poskytována i metodická podpora.

Preventivní aktivity hrazené městskou částí se podařilo rozšířit v roce 2017 i do mateřských škol, kde se již v poslední době objevuje potřeba se některým oblastem rizikového chování věnovat.

4. Cíle a priority

4.1. Obecné cíle

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním definuje obecné cíle:

Předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních, ekonomických i nehmotných škod vyplývajících z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního chování a z existence legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem.

V rámci následujících oblastí národní strategie definuje cíle činnosti a aktivity, které budou později konkretizovány v akčních plánech.

- Posílení prevence a zvýšení informovanosti
- Zajištění kvalitní a dostupné sítě adiktologických služeb
- Efektivní regulaci trhů s návykovými látkami a závislostními produkty
- Posílení řízení, koordinace a efektivní financování protidrogové politiky
- Rozšíření o problematiku léčivých přípravků s obsahem psychoaktivních látek, nadužívání internetu a nových technologií a problematiku konopí a kanabinoidů

4.2. Cíle Městské části Praha 4

Při stanovení cílů musíme vycházet z reálných a racionálních možností dopadů politiky městské části. Z hlediska zdravotního, společenského i ekonomického je nejúčinnější řešení ve vyváženém přístupu mezi prevencí a represí a stavět na koordinovaném a mezioborovém přístupu k problematice užívání návykových látek.

- Podpora a rozvoj preventivních programů specifické primární prevence ve školách a školských zařízeních
  - snažit se o posunutí hranice prvního kontaktu s návykovou látkou a rizikového chování do pozdějšího věku
  - podporovat programy zaměřené na prevenci, vzdělávání, osvětu a rozvoj v oblasti informační gramotnosti.
  - vyhodnocovat stávající vzdělávací programy na základních a mateřských školách
- Odborné vzdělávání a kompetence školních metodiků prevence, pedagogů a rodičů (široké veřejnosti)
  - podílet se na vzdělávání metodiků prevence ve školách, podporovat jejich vzájemnou komunikaci a předávání příkladů dobré praxe
  - navyšovat povědomí v otázkách kybernetické bezpečnosti jak u žáků a studentů, tak i u učitelů a rodičů (široké veřejnosti), pomocí podpory iniciativ a osvětových kampaní - spolupořádat konference a vzdělávací semináře.
- Spolupráce a koordinace subjektů působících v prevenci závislostního chování
  - spolupracovat s PČR, MP, PPP, NNO
- Spolupráce s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) a jeho výkonnou sekcí Národním centrem kybernetické bezpečnosti (NCKB), které (mimo jiné) zajišťuje osvětu a vzdělávání různých cílových skupin.
- Dostupnost preventivních programů, intervencí školám a mateřským školám zřizovaným městskou částí Praha 4
  - zajistit programy zejména v oblasti nových druhů závislostí
- Informovanost o vzniku závislostního chování, negativních dopadech a rizicích užívání návykových látek
  - přispívat k osvětě, destigmatizaci závislých osob a duševních poruch, podporovat prevenci sociálního vyloučení

- Politika nulové tolerance v oblasti heren, kasin a výherních automatů
  - trvat na politice nulové tolerance vůči hazardu
- Terénní programy pro osoby závislé na návykových látkách
  - zajistit sociální služby pro osoby závislé na návykových látkách, případně rozšíření programů
- Dotační programy v oblasti protidrogové politiky, prevence rizikových jevů dětí a mládeže zvláště v souvislosti se závislostním chováním
  - pokračovat v podpoře sociálních služeb, zdravotní péče pro osoby se závislostí nebo závislostí ohrožených

4.3. Specifické cíle

- financování terénních programů zahrnout do rozpočtu MČ Praha 4
- působit na hlavní město Prahu, aby finančně posilovala primární prevenci ve školách a školských zařízeních
- vytvořit komfortní přehled, kam se obrátit o pomoc, pro osoby ohrožené závislostmi a jejich blízké

4.4. Způsob vyhodnocení

- Počet a zpětná vazba z realizovaných projektů a aktivit
- Statistické zprávy terénních pracovníků, Policie ČR, Městské policie, Výroční zpráva ve věcech drog

5. Závěr

Strategie prevence závislostního chování a protidrogové politiky Městské části Praha 4 na období 2020-2024 byla vytvořena v souladu s výše uvedenými dokumenty v oblasti prevence a protidrogové politiky na krajské a národní úrovni. Přímou příčinou souvisí, navazuje a prolíná se s první částí dokumentu - Strategii prevence kriminality MČ Praha 4 na léta 2020-2024.

Vyjadřuje postoj městské části k problematice drog a závislostního chování. Svou politikou dává městská část najevo, že se snaží o podporu zejména primární prevence a usiluje o snižování rizik a škod spojených se závislostním chováním.

Z hlediska primární prevence se řadí mezi priority strategie městské části cílení na děti a mladistvé, jelikož tvoří obzvláště citlivou skupinu vůči návykovým látkám.

Pro plnění cílů a priorit Strategie prevence závislostního chování a protidrogové politiky je zásadní mezioborový přístup a spolupráce všech subjektů, které se v prevenci angažují, od jednotlivých organizačních složek úřadu, přes policie, školy, veřejný sektor až po neziskové organizace. Nedílnou měrou je pak nutné spolupracovat i s hl. m. Prahou.

Seznam tabulek, map a grafů:

Grafy:

Graf 1: Počet obyvatel v nejlidnatějších městských částech HMP

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel na území městské části Praha 4

Graf 3: Srovnání úrovně kriminality místních oddělení PČR podle počtu zjištěných trestných činů

Graf 4: Znázornění vztahu mezi mírou prohibice a volným trhem. „U“ křivka závislosti škodlivosti užívání návykových látek a well-being na míře prohibice

Mapy:

Mapa 1: Městská část Praha 4 dle katastrálního rozdělení

Mapa 2: Rozdělení Prahy dle působnosti obvodních ředitelství Policie České republiky

Tabulky:

Tabulka 1: Pohyb obyvatelstva v kraji hl. m. Praha podle 22 správních obvodů v 1. až 4. čtvrtletí 2018

Tabulka 2: Bilance obyvatelstva podle 57 městských částí

Tabulka 3: Průměrný věk obyvatel ve vybraných městských částech Prahy k 31.12. 2017

Tabulka 4: Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31. 12. 2017 za vybranou městskou část – časová řada

Tabulka 5: Počet a věkové složení obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část – časová řada

Tabulka 6: Systém prevence kriminality dle Strategie prevence kriminality ČR

Tabulka 7: Služebny PČR na území MČ Praha 4

Tabulka 8: Služebny MP na území MČ Praha 4

Tabulka 9: Mapa kriminality podle trestné činnosti

Seznam zkratek:

HMP – Hlavní město Praha

MČ – městská část

MHMP – Magistrát hlavního města Prahy

MP – Městská policie hlavního města Prahy

MŠ – mateřské školy

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NCKB - Národní centrum kybernetické bezpečnosti

NL – návykové látky

NMS – Národní monitorovací středisko

NSP – Národní strategie prevence a snižování rizik spojených se závislostním chováním 2019-2027

NÚKIB - Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

PČR – Policie České republiky

PK – prevence kriminality

PPP – pedagogicko-psychologická poradna

RMČ – Rada Městské části Praha 4

SŠ – střední školy

UPOL – Univerzita Palackého v Olomouci

ÚMČ – úřad městské části

VHC – virová hepatitida C

ZHH – Zákon o hazardních hrách

ZMČ - Zastupitelstvo Městské části Praha 4

ZoL- Zákon o loteriích a jiných podobných hrách

ZŠ – základní školy

Přílohy:

Tabulka.1: Pohyb obyvatelstva v kraji Hl. m. Praha podle 22 správních obvodů v 1. až 4. čtvrtletí 2018

	Sňatky	Rozvody	Živě narození	Potraty		Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek	
				celkem	UPT ¹⁾							
Kraj celkem v tom správní obvody: Praha 1 Praha 2 Praha 3 Praha 4 Praha 5 Praha 6 Praha 7 Praha 8 Praha 9 Praha 10 Praha 11 Praha 12 Praha 13 Praha 14 Praha 15 Praha 16 Praha 17 Praha 18 Praha 19 Praha 20 Praha 21 Praha 22	Absolutní údaje											
	6 549	2 776	15 460	4 080	2 333	12 417	3 043	40 503	29427	11 076	14 119	
	159	56	280	.	.	254	26	1 681	1 720	-39	-13	
	297	102	591	.	.	397	194	3 383	3 509	-126	68	
	488	113	942	.	.	779	163	5 574	4 987	587	750	
	599	271	1 517	.	.	1 638	-121	9 222	6 493	2 729	2 608	
	466	221	1 120	.	.	771	349	5 507	4 667	840	1 189	
	610	217	1 351	.	.	1 369	-18	6 615	5 306	1 309	1 291	
	264	106	657	.	.	357	300	3 285	2 804	481	781	
	576	291	1 282	.	.	1 205	77	5 559	4 968	591	668	
	296	115	765	.	.	518	247	3 871	2 994	877	1 124	
	531	233	1 277	.	.	1 477	-200	5 749	5 384	365	165	
	380	152	926	.	.	828	98	3 365	3 278	87	185	
	313	148	828	.	.	588	240	3 341	2 676	665	905	
	343	181	825	.	.	432	393	3 124	3 011	113	506	
	261	117	588	.	.	372	216	2 636	2 372	264	480	
	241	102	662	.	.	338	324	2 585	2 094	491	815	
	121	75	271	.	.	233	38	936	814	122	160	
	159	57	351	.	.	217	134	1 476	1 404	72	206	
	154	77	451	.	.	206	245	2 101	1 330	771	1 016	
	61	29	167	.	.	92	75	518	509	9	84	
	78	32	154	.	.	107	47	775	565	210	257	
	70	31	180	.	.	131	49	752	668	84	133	
	82	50	275	.	.	108	167	1 206	632	574	741	
	Kraj celkem v tom správní obvody: Praha 1 Praha 2 Praha 3 Praha 4 Praha 5 Praha 6 Praha 7 Praha 8 Praha 9 Praha 10 Praha 11 Praha 12 Praha 13 Praha 14 Praha 15 Praha 16 Praha 17 Praha 18 Praha 19 Praha 20 Praha 21 Praha 22	Relativní údaje (na 1 000 obyvatel středního stavu)										
		5,0	2,1	11,9	3,1	1,8	9,5	2,3	31,1	22,6	8,5	10,9
5,4		1,9	9,5	.	.	8,6	0,9	57,1	58,5	-1,3	-0,4	
6,0		2,1	11,9	.	.	8,0	3,9	68,3	70,8	-2,5	1,4	
6,5		1,5	12,5	.	.	10,4	2,2	74,2	66,4	7,8	10,0	
4,3		1,9	10,9	.	.	11,7	-0,9	66,0	46,5	19,5	18,7	
5,2		2,5	12,5	.	.	8,6	3,9	61,6	52,2	9,4	13,3	
5,2		1,8	11,5	.	.	11,6	-0,2	56,3	45,1	11,1	11,0	
5,8		2,3	14,4	.	.	7,8	6,6	71,8	61,3	10,5	17,1	
5,0		2,5	11,1	.	.	10,5	0,7	48,3	43,2	5,1	5,8	
5,1		2,0	13,1	.	.	8,9	4,2	66,2	51,2	15,0	19,2	
4,8		2,1	11,6	.	.	13,5	-1,8	52,4	49,0	3,3	1,5	
4,5		1,8	10,9	.	.	9,7	1,2	39,5	38,5	1,0	2,2	
4,7		2,2	12,4	.	.	8,8	3,6	49,9	39,9	9,9	13,5	
5,1		2,7	12,2	.	.	6,4	5,8	46,2	44,5	1,7	7,5	
5,3		2,4	11,8	.	.	7,5	4,3	53,1	47,8	5,3	9,7	
4,9		2,1	13,4	.	.	6,8	6,6	52,4	42,4	9,9	16,5	
4,9		3,1	11,1	.	.	9,5	1,6	38,3	33,3	5,0	6,5	
5,1		1,8	11,3	.	.	7,0	4,3	47,5	45,1	2,3	6,6	
4,9		2,4	14,3	.	.	6,5	7,7	66,4	42,0	24,4	32,1	
4,3		2,1	11,9	.	.	6,5	5,3	36,9	36,2	0,6	6,0	
5,1		2,1	10,0	.	.	6,9	3,0	50,2	36,6	13,6	16,6	
3,8		1,7	9,7	.	.	7,0	2,6	40,4	35,9	4,5	7,1	
4,8		2,9	16,1	.	.	6,3	9,8	70,7	37,1	33,7	43,5	

¹⁾ umělá přerušení těhotenství

Poznámka.: Údaje o rozvodech jsou neúplné (zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR). Údaje za potraty nejsou v územním členění na správní obvody k dispozici (zdroj: ÚZIS ČR). Zdroj: ČSÚ

Tabulka.2: Bilance obyvatelstva podle 57 městských částí

	Živě narození	rel. údaje na 1000 obyv.	Zemřelí	rel. údaje na 1000 obyv.	Přistěho- valí ¹⁾	rel. údaje na 1000 obyv.	Vystěho- valí ¹⁾	rel. údaje na 1000 obyv.	Stav k 31.12. 2018
Praha	15 460	11,81	12 417	9,49	40 503	30,95	29 427	22,49	1 308 632
Praha 4	1 424	10,88	1 578	12,05	8 426	64,37	5 826	44,51	130 901
Praha 10	1 277	11,61	1 477	13,43	5 749	52,29	5 384	48,97	109 955
Praha 6	1 230	11,65	1 255	11,88	6 069	57,46	4 778	45,24	105 622
Praha 8	1 164	11,02	1 139	10,79	5 200	49,25	4 784	45,31	105 586
Praha 5	1 069	12,37	741	8,57	5 427	62,79	4 599	53,21	86 432
Praha 11	832	10,73	793	10,23	3 016	38,89	3 103	40,01	77 552
Praha 3	942	12,51	779	10,34	5 574	74,02	4 987	66,22	75 309
Praha 13	760	12,08	400	6,36	2 897	46,03	2 887	45,87	62 937
Praha 9	765	12,93	518	8,75	3 871	65,42	2 994	50,60	59 174
Praha 12	708	12,42	533	9,35	2 764	48,49	2 183	38,29	57 005
Praha 2	591	11,89	397	7,99	3 383	68,08	3 509	70,61	49 692
Praha 14	549	11,59	349	7,37	2 449	51,69	2 325	49,08	47 375
Praha 7	635	14,18	352	7,86	3 235	72,22	2 759	61,59	44 793
Praha 15	468	13,62	240	6,99	1 837	53,48	1 553	45,21	34 351
Praha 1	280	9,50	254	8,61	1 681	57,01	1 720	58,33	29 486
Praha 17	247	10,20	186	7,68	842	34,78	1 054	43,54	24 208
Praha 18	311	14,99	139	6,70	1 541	74,29	1 041	50,19	20 743
Praha 20	154	9,86	107	6,85	775	49,63	565	36,18	15 617
Praha 22	200	16,47	77	6,34	1 021	84,08	511	42,08	12 143
Praha-Čakovice	140	12,24	67	5,86	623	54,47	352	30,78	11 437
Praha 21	111	10,26	74	6,84	403	37,24	428	39,55	10 822
Praha-Libuš	120	11,53	55	5,28	748	71,84	664	63,77	10 412
Praha-Zbraslav	116	11,65	89	8,94	388	38,97	389	39,07	9 956
Praha-Kunratice	93	9,39	60	6,06	935	94,38	806	81,36	9 907
Praha 16	95	11,09	89	10,39	317	37,02	284	33,17	8 563
Praha-Suchbát	69	9,58	67	9,30	496	68,83	443	61,48	7 206
Praha 19	95	13,20	54	7,50	285	39,60	285	39,60	7 197
Praha-Zličín	104	14,88	31	4,43	689	98,56	405	57,93	6 991
Praha-Petrovice	81	13,33	41	6,75	226	37,18	238	39,16	6 078
Praha-Řeporyje	65	13,46	32	6,63	321	66,47	218	45,14	4 829
Praha-Dolní Chabry	73	15,49	30	6,37	264	56,03	141	29,92	4 712
Praha-Vinoř	53	12,01	21	4,76	168	38,08	161	36,49	4 412
Praha-Dubeč	45	11,51	31	7,93	201	51,39	129	32,98	3 911
Praha-Kolovraty	53	13,70	16	4,13	166	42,89	118	30,49	3 870
Praha-Slivenec	51	13,92	30	8,19	144	39,31	132	36,04	3 663
Praha-Đáblice	28	7,69	27	7,42	164	45,07	141	38,75	3 639
Praha-Klánovice	28	7,87	31	8,71	188	52,84	114	32,04	3 558
Praha-Újezd	49	14,56	17	5,05	246	73,08	162	48,13	3 366
Praha-Nebošice	29	8,69	26	7,79	144	43,15	190	56,94	3 337
Praha-Šeberov	36	10,93	10	3,03	192	58,27	130	39,45	3 295
Praha-D. Měcholupy	48	15,25	12	3,81	334	106,13	216	68,64	3 147
Praha-Lipence	29	10,33	20	7,13	119	42,41	62	22,10	2 806
Praha-Běchovice	28	10,39	14	5,20	151	56,05	139	51,60	2 694
Praha-D. Počernice	39	14,86	23	8,77	221	84,22	81	30,87	2 624
Praha-Satalice	19	7,54	17	6,75	91	36,13	89	35,33	2 519
Praha-V. Chuchle	21	8,51	22	8,92	114	46,21	105	42,56	2 467
Praha-Štěrboholy	20	8,78	14	6,15	132	57,95	103	45,22	2 278
Praha-Březiněves	17	10,56	9	5,59	96	59,63	67	41,61	1 610
Praha-Koloděje	13	8,35	12	7,71	53	34,06	30	19,28	1 556
Praha-Lysolaje	20	13,48	15	10,11	75	50,54	79	53,23	1 484
Praha-Troja	22	15,69	5	3,57	56	39,94	51	36,38	1 402
Praha-Křeslice	9	8,34	8	7,41	63	58,39	15	13,90	1 079
Praha-Lochkov	10	12,52	13	16,27	43	53,82	19	23,78	799
Praha-Benice	13	18,41	5	7,08	27	38,24	28	39,66	706
Praha-Př. Kopanina	3	4,37	6	8,73	38	55,31	23	33,48	687
Praha-Královice	7	16,91	6	14,49	19	45,89	33	79,71	414
Praha-Nedvězí	2	6,29	4	12,58	30	94,34	19	59,75	318

¹⁾ u městských částí vč. vnitroměstského stěhování

S použitím dat ČSÚ

**Tabulka 5: Počet a věkové složení obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část
- časová řada**

Území: Praha 4

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet	127 723	127 633	126 944	128 063	128 259	128 301	128 455
0 až 4 roky	6 743	6 766	6 693	6 758	6 752	6 864	6 936
5 až 9 let	4 679	5 028	5 500	6 012	6 419	6 527	6 555
10 až 14 let	3 788	3 854	3 906	4 076	4 311	4 672	4 994
15 až 19 let	4 849	4 495	4 218	4 124	4 013	3 990	4 058
20 až 24 let	6 679	6 496	6 343	6 260	5 917	5 534	5 287
25 až 29 let	8 618	8 503	8 315	8 256	8 168	7 954	7 783
30 až 34 let	10 646	10 458	9 935	9 884	9 860	9 933	9 945
35 až 39 let	10 958	11 266	11 246	11 315	11 210	10 921	10 742
40 až 44 let	8 640	8 758	9 189	9 860	10 331	10 650	11 009
45 až 49 let	8 738	8 928	8 667	8 384	8 323	8 459	8 504
50 až 54 let	6 905	6 998	7 277	7 985	8 300	8 441	8 581
55 až 59 let	7 891	7 587	7 344	6 953	6 703	6 644	6 721
60 až 64 let	8 158	7 774	7 624	7 591	7 542	7 382	7 108
65 až 69 let	9 474	9 382	8 828	8 288	7 923	7 393	7 057
70 až 74 let	7 026	7 348	7 746	8 157	8 261	8 437	8 312
75 až 79 let	5 932	5 761	5 745	5 642	5 751	5 988	6 314
80 až 84 let	4 628	4 705	4 725	4 806	4 687	4 538	4 452
85 a více let	3 371	3 526	3 643	3 712	3 788	3 974	4 097

Tabulka 9: Mapa kriminality podle trestné činnosti

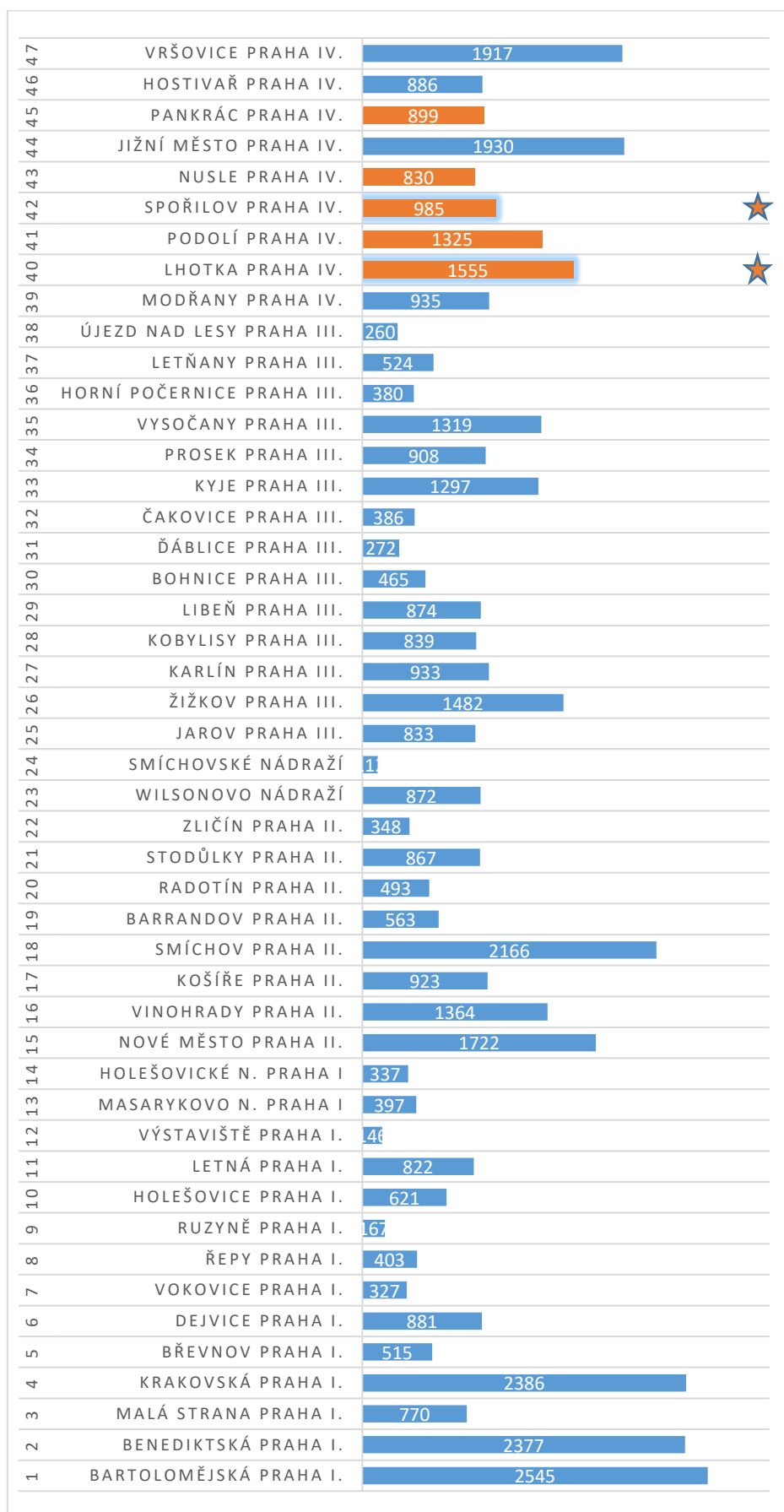
Mapa kriminality – Trestná činnost		Zjištěno		Objasněno		Dodatečně
Pořadí	Oblast	počet	index	počet	%	
1	BARTOLOMĚJSKÁ PRAHA I.	2545	6872.8	383	15	72
2	BENEDIKTSKÁ PRAHA I.	2377	1838.1	409	17	72
3	MALÁ STRANA PRAHA I.	770	1520.5	119	15	19
4	KRAKOVSKÁ PRAHA I.	2386	2894.6	670	28	87
5	BŘEVNOV PRAHA I.	515	142.7	150	29	27
6	DEJVICE PRAHA I.	881	239.3	244	28	46
7	VOKOVICE PRAHA I.	327	129.9	99	30	20
8	ŘEPY PRAHA I.	403	162.2	126	31	12
9	RUZYNĚ PRAHA I.	167	149	65	39	20
10	HOLEŠOVICE PRAHA I.	621	408.3	250	40	59
11	LETNÁ PRAHA I.	822	323.6	231	28	57
12	VYSTAVIŠTĚ PRAHA I.	146	1194.8	41	28	6
13	MASARYKOVO N. PRAHA I	397	0	112	28	25
14	HOLEŠOVICKÉ N. PRAHA I	337	0	92	27	14
15	NOVÉ MĚSTO PRAHA II.	1722	853.5	546	32	113
16	VINOHRADY PRAHA II.	1364	470.2	257	19	68
17	KOŠÍŘE PRAHA II.	923	186.2	196	21	56
18	SMÍCHOV PRAHA II.	2166	901.8	640	30	129
19	BARRANDOV PRAHA II.	563	202	154	27	36
20	RADOTÍN PRAHA II.	493	239.6	159	32	50
21	STODŮLKY PRAHA II.	867	190.4	265	31	57
22	ZLIČÍN PRAHA II.	348	487.3	104	30	20
23	WILSONOVO NÁDRAŽÍ	872	0	105	12	22
24	SMÍCHOVSKÉ NÁDRAŽÍ	112	0	31	28	3
25	JAROV PRAHA III.	833	279.7	249	30	55
26	ŽIŽKOV PRAHA III.	1482	357.8	412	28	92
27	KARLÍN PRAHA III.	933	1102.1	254	27	91
28	KOBYLISY PRAHA III.	839	351.4	251	30	49
29	LIBEŇ PRAHA III.	874	450.5	217	25	36
30	BOHNICE PRAHA III.	465	126.8	153	33	33
31	ĎÁBLICE PRAHA III.	272	115.7	50	18	11
32	ČAKOVICE PRAHA III.	386	171.4	98	25	20
33	KYJE PRAHA III.	1297	263.5	352	27	60
34	PROSEK PRAHA III.	908	297.6	240	26	34
35	VYSOČANY PRAHA III.	1319	600.3	348	26	67
36	HORNÍ POČERNICE PRAHA III.	380	253.1	132	35	23
37	LETŇANY PRAHA III.	524	335	162	31	44
38	ÚJEZD NAD LESY PRAHA III.	260	148.5	78	30	18
39	MODŘANY PRAHA IV.	935	225.8	189	20	48
40	LHOTKA PRAHA IV. ★	1555	269.4	277	18	86
41	PODOLÍ PRAHA IV.	1325	441.1	301	23	70
42	SPOŘILOV PRAHA IV. ★	985	334.8	227	23	61
43	NUSLE PRAHA IV.	830	427.5	172	21	52
44	JIŽNÍ MĚSTO PRAHA IV.	1930	232.5	488	25	91
45	PANKRÁČ PRAHA IV.	899	417.8	205	23	42
46	HOSTIVAŘ PRAHA IV.	886	234.1	265	30	67
47	VRŠOVICE PRAHA IV.	1917	467.1	389	20	107

Zdroj: www.mapakriminality.cz, data květen 2018-duben 2019

★ Údaje za Spořilov a Lhotku jsou pouze orientační, jelikož značná část území se nachází na jině MČ (viz str. 4 a 15)

Graf 3: Srovnání úrovně kriminality místních oddělení PČR podle počtu zjištěných trestných činů

★ Údaje za Spořilov a Lhotku jsou pouze orientační, jelikož značná část území se nachází na jiném MČ (viz str. 4 a 15)